

Z.Š.Š. 112

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE**

Nacrt

**PRIJEDLOG
ZAKONA O POTVRĐIVANJU
PROTOKOLA O ZAŠTITI SREDOZEMNOG MORA OD ONEČIŠĆENJA KOJE
PROIZLAZI IZ ISTRAŽIVANJA I ISKORIŠTAVANJA EPIKONTINENTALNOG
POJASA, MORSKOG DNA I MORSKOG PODZEMLJA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, kolovoz 2017.

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O ZAŠTITI SREDOZEMNOG MORA OD ONEČIŠĆENJA KOJE PROIZLAZI IZ ISTRAŽIVANJA I ISKORIŠTAVANJA EPIKONTINENTALNOG POJASA, MORSKOG DNA I MORSKOG PODZEMLJA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja sadržana je u članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Mediterranski akcijski plan Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP/MAP) osnovan je 1975. godine radi zajedničkog djelovanja na zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja. Pravni okvir za djelovanje Mediteranskog akcijskog plana je Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja sastavljena u Barceloni, 16. veljače 1976. godine, koje je Republika Hrvatska stranka na temelju sukcesije (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 12/93). Izmjenama Konvencije, usvojenim u Barceloni 10. lipnja 1995. godine (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 17/98), utvrđene su izmjene i dopune pojedinih odredaba Konvencije te je, uz ostalo, promijenjen njezin naziv tako da u prijevodu na hrvatski jezik glasi „Konvencija o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja“ (u daljnjem tekstu: Barcelonska konvencija).

Uz Barcelonsku konvenciju je u proteklom razdoblju usvojeno sedam pratećih protokola, jedan od kojih je i Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja (u daljnjem tekstu: Protokol).

Protokol je sastavljen u Madridu 14. listopada 1994. godine, a istoga dana ga je potpisala, uz osam drugih država, i Republika Hrvatska. Protokol je u skladu sa svojim odredbama stupio na snagu 24. ožujka 2011. godine te je u ovom trenutku na snazi u odnosu na sljedeće države: Albanija, Cipar, Libija, Maroko, Sirija, Tunis. Ujedno, u skladu s Odlukom Vijeća od 17. prosinca 2012. o pristupanju Europske unije Protokolu (2013/5/EU) (SL L 4, 9.1.2013.), Europska unija pristupila je Protokolu 27. veljače 2013. godine. Protokol je stupio na snagu za Europsku uniju 29. ožujka 2013. godine i dio je pravne stečevine Europske unije. Tekst Odluke i Protokola na hrvatskom jeziku objavljen je u Posebnom izdanju SL EU-a na hrvatskom jeziku: poglavlje 15, svezak 028, od 25. studenoga 2014. godine, str. 181-201, a ispravak Protokola objavljen je u SL EU-a L 111, od 28. travnja 2017. godine, str. 12-28.

Protokol predstavlja provedbu članka 7. Barcelonske konvencije kojim je propisano da ugovorne stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi spriječile, suzbile i u najvećoj mogućoj mjeri uklonile onečišćenje područja Sredozemnog mora uzrokovano istraživanjem i iskorištavanjem epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja.

Republika Hrvatska velikim je dijelom orijentirana na pomorsko gospodarstvo i turizam. Poduzimanje mjera sprječavanja, ublažavanja, suzbijanja ili kontrole onečišćenja mora iz svih potencijalnih izvora, uključujući i odobalne instalacije, preduvjet je postizanja i održavanja dobrog stanja morskog okoliša koje je osnova za održivo gospodarenje prirodnim resursima na temelju ekosustavnog pristupa kao i održivo iskorištavanje svih ostalih ekosustavnih usluga.

Gospodarska i politička suradnja sa svim državama Sredozemlja i EU važna je za daljnji razvoj „plavog“ gospodarstva kao i za kontinuirano praćenje, zaštitu i upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske.

U drugoj polovici 20. stoljeća u podmorju sjevernog Jadrana vođena su opsežna istraživanja s ciljem pronalaženja i utvrđivanja ekonomski vrijednih količina prirodnog plina. U prošlosti je na cijelom hrvatskom dijelu Jadranskog mora izrađeno 128 istražnih i 51 eksploatacijska bušotina. 1973. godine u bušotini Jadran, 58 km zapadno od Pule, prvi put je otkriveno nalazište plina na hrvatskoj strani Jadrana, dok je pridobivanje plina počelo od 1999. godine.

Trenutno na sjevernom dijelu Jadrana u okolici Istre, Republika Hrvatska ima 18 plinskih eksploatacijskih platformi i jednu kompresorsku platformu na koje je spojena 51 eksploatacijska bušotina unutar 3 eksploatacijska polja ugljikovodika („Izabela“, „Sjeverni Jadran“ i „Marica“), a iz kojih se godišnje u prosjeku pridobije oko 1,2 milijarde m³ plina.

U Republici Hrvatskoj pitanja istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja i mjere zaštite uređeni su i propisani Zakonom o rudarstvu (Narodne novine, broj 56/13 i 14/14), kao i Zakonom o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika (Narodne novine, broj 94/13 i 14/14) kojim se reguliraju aktivnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, a koji je usklađen sa svim direktivama Europske unije. Također, Direktiva 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ, prenesena je u nacionalno zakonodavstvo donošenjem Zakona o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika (Narodne novine, broj 78/15).

S obzirom na postojeću eksploataciju ugljikovodika iz Jadrana od iznimne važnosti je pojačati mjere zaštite okoliša. Sigurnost i zaštita okoliša je pitanje od primarnog interesa. Dosadašnje hrvatsko iskustvo istraživanja i eksploatacije plina na sjevernom Jadranu potvrđuje činjenicu kako sve gospodarske grane mogu koegzistirati što bi se trebalo, uz učinkovitu primjenu svih relevantnih međunarodnih i nacionalnih propisa vezanih za zaštitu okoliša, osigurati i nadalje. Imajući u vidu postojeću eksploataciju ugljikovodika iz podmorja sjevernog Jadrana, potvrđivanje Protokola od interesa je za Republiku Hrvatsku. Protokol je jedan od međunarodnih ugovora čijom se primjenom osigurava poduzimanje svih preventivnih mjera u cilju sprječavanja onečišćenja mora s odobalnih postrojenja, planiranje mjera zaštite od onečišćenja i iznenadnih događaja te suradnja mediteranskih država u tim aktivnostima.

Potvrđivanjem Protokola osigurava se primjena mjera sprječavanja onečišćavanja, međusobno informiranje ugovornih stranaka o poduzetim mjerama, postignutim rezultatima i eventualnim teškoćama u primjeni Protokola; omogućuje se međusobna pomoć kod iznenadnih događaja; osigurava se suradnja kod utvrđivanja odgovornosti i naknada za štete

nastale iz aktivnosti eksploatacije ugljikovodika te se utvrđuju obveze za uklanjanje postrojenja nakon prestanka njihova korištenja.

Također, otvara se mogućnost suradnje u području promicanja dostignuća, znanja i razmjene iskustva u zaštiti morskog okoliša što može doprinijeti gospodarstvu Republike Hrvatske.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Ovim Zakonom potvrđuje se Protokol kako bi njegove odredbe u smislu članka 141. Ustava Republike Hrvatske postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

U skladu s Barcelonskom konvencijom ugovorne stranke poduzet će sve odgovarajuće mjere kako bi spriječile, suzbile i u najvećoj mogućoj mjeri uklonile onečišćenje područja Sredozemnog mora uzrokovano istraživanjem i iskorištavanjem epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja pa, u tom smislu, ovaj Zakon predstavlja doprinos ostvarenju tog cilja.

Djelatnosti vezane za istraživanje i iskorištavanje Sredozemnog epikontinentalnog pojasa i njegovog podzemlja su u porastu, a onečišćenja koja iz tih djelatnosti proizlaze predstavljaju ozbiljnu opasnost za okoliš i ljude. Protokolom se ugovorne stranke obvezuju da individualno ili putem bilateralne ili multilateralne suradnje poduzimaju potrebne mjere kako bi spriječile, ublažile, suzbile ili kontrolirale onečišćavanje u području Sredozemnog mora. Primjenom Protokola osigurava se da se u svrhu zaštite okoliša koristi najbolja raspoloživa tehnologija koja je učinkovita u zaštiti okoliša i ujedno ekonomski prihvatljiva.

Protokol se sastoji od 32 članka, koji su grupirani u sljedeće odjeljke: Preambula, Opće odredbe, Sustav odobravanja, Otpad i opasne ili štetne tvari i materijali, Zaštitne mjere, Suradnja, Završne odredbe, Prilozi i Dodatak.

Područje na koje se odnosi ovaj Protokol je područje Sredozemnog mora kako je definirano u članku 1. Barcelonske konvencije, uključujući epikontinentalni pojas i morsko dno i morsko podzemlje, i vode, uključujući morsko dno i morsko podzemlje, na kopnenoj strani od polazne crte od koje se mjeri širina teritorijalnog mora, i koja se, kada je riječ o vodenim tokovima, prostire do granice slatke vode.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Stranke Protokola nemaju financijskih obveza u smislu članarine. Za provedbu Protokola nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva.

Za Republiku Hrvatsku ne predviđaju se posebni izravni troškovi, a poslove provođenja Zakona obavljat će u okviru svoje nadležnosti tijela državne uprave nadležna za gospodarstvo, energetiku, zaštitu okoliša i prirode te mora.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 204. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16 i 69/17) i to u drugim osobito opravdanim razlozima.

S obzirom na razloge navedene u točkama II. i III. ovoga Prijedloga zakona te imajući u vidu značaj ovog međunarodnog ugovora za sigurnost i zaštitu okoliša Jadranskog mora, kao i činjenicu da je Europska unija stranka Protokola te da je Protokol dio pravne stečevine Europske Unije, ocjenjuje se da postoji interes da Republika Hrvatska što skorije okonča svoj unutarnji pravni postupak, kako bi se stvorile pretpostavke da Protokol, u skladu sa svojim odredbama, stupi na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već sklopljenim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka ne može mijenjati ili dopunjavati tekst međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj Prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O ZAŠTITI
SREDOZEMNOG MORA OD ONEČIŠĆENJA KOJE PROIZLAZI IZ
ISTRAŽIVANJA I ISKORIŠTAVANJA EPIKONTINENTALNOG POJASA,
MORSKOG DNA I MORSKOG PODZEMLJA**

Članak 1.

Potvrđuje se Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja, sastavljen, i kojeg je Republika Hrvatska potpisala, u Madridu, 14. listopada 1994. godine, u izvorniku na arapskom, engleskom, francuskom i španjolskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Protokola iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

**PROTOKOL O ZAŠTITI SREDOZEMNOG MORA
OD ONEČIŠĆENJA KOJE PROIZLAZI IZ ISTRAŽIVANJA I ISKORIŠTAVANJA
EPIKONTINENTALNOG POJASA, MORSKOG DNA I MORSKOG PODZEMLJA**

PREAMBULA

Ugovorne stranke ovog Protokola,

kao stranke Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja, usvojene u Barceloni 16. veljače 1976.,

imajući na umu članak 7. navedene Konvencije,

imajući na umu povećanje aktivnosti u vezi s istraživanjem i iskorištavanjem morskog dna i morskog podzemlja Sredozemlja,

prepoznajući da onečišćenje koje može proizaći iz tih aktivnosti predstavlja ozbiljnu opasnost za okoliš i ljude,

u želji da Sredozemno more zaštite i očuvaju od onečišćenja koje proizlazi iz aktivnosti istraživanja i iskorištavanja,

uzimajući u obzir protokole koji se odnose na Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja, a posebno Protokol o suradnji u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju nezgode, usvojen u Barceloni 16. veljače 1976. i Protokol o posebno zaštićenim područjima Sredozemnog mora, usvojen u Ženevi 3. travnja 1982.,

imajući na umu odgovarajuće odredbe Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora sastavljene u Montego Bayu 10. prosinca 1982., koja je stupila na snagu i koju su potpisale mnoge ugovorne stranke,

prepoznajući razlike u stupnju razvijenosti među obalnim državama i uzimajući u obzir ekonomske i socijalne imperativne zemalja u razvoju,

sporazumjele su se kako slijedi:

ODJELJAK I. - OPĆE ODREDBE

Članak 1. - DEFINICIJE

Za potrebe ovog Protokola:

- (a) „Konvencija“ znači Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja, usvojena u Barceloni 16. veljače 1976.;
- (b) „Organizacija“ znači tijelo iz članka 13. Konvencije;
- (c) „resursi“ znači sve mineralne sirovine u krutom, tekućem ili plinovitom agregatnom stanju;
- (d) „aktivnosti u vezi s istraživanjem i/ili iskorištavanjem resursa u području Protokola“ (dalje u tekstu "aktivnosti") znači:
 - (i) aktivnosti znanstvenog istraživanja u vezi s resursima morskog dna i morskog podzemlja;
 - (ii) aktivnosti istraživanja:
 - seizmološka mjerenja; analize morskog dna i morskog podzemlja; uzorkovanje;
 - istraživačko bušenje;
 - (iii) aktivnosti iskorištavanja:
 - uspostava objekta za pridobivanje resursa i aktivnosti koje su s tim povezane;
 - razvojno bušenje;
 - pridobivanje, obrada i skladištenje;
 - cjevovodni transport na obalu i utovar na brodove;
 - održavanje, popravci i druge pomoćne aktivnosti;
- (e) „onečišćenje“ se definira kao u članku 2. stavku (a) Konvencije;
- (f) „objekt“ znači svaka fiksna ili plutajuća konstrukcija i njezini sastavni dijelovi, koji se koriste za provođenje aktivnosti, posebno uključujući:
 - (i) stacionarne ili pokretne odobalne jedinice za bušenje;
 - (ii) stacionarne ili plutajuće proizvodne jedinice, uključujući dinamički pozicionirane jedinice;
 - (iii) odobalne skladišne objekte, uključujući brodove koji se koriste u tu svrhu;
 - (iv) odobalne terminale za utovar i transportne sustave za ekstrahirane proizvode, kao što su podmorski cjevovodi;
 - (v) uređaje na objektu i opremu za pretovar, preradu, skladištenje i zbrinjavanje tvari izvađenih s morskog dna ili iz morskog podzemlja;
- (g) „operator“ znači:

- (i) svaka fizička ili pravna osoba koju je stranka koja ima jurisdikciju nad područjem na kojem se provode aktivnosti (dalje u tekstu: „ugovorna stranka“) ovlastila da u skladu s ovim Protokolom provodi aktivnosti i/ili koja provodi te aktivnosti; ili
 - (ii) svaka osoba koja nema odobrenje u smislu ovog Protokola, ali *de facto* ima kontrolu nad tim aktivnostima;
- (h) „sigurnosno područje“ znači područje oko objekata, utvrđeno u skladu s odredbama općeg međunarodnog prava i tehničkim zahtjevima, s odgovarajućim oznakama kako bi se osigurala sigurnost plovidbe i objekata;
- (i) „otpad“ znači tvari i materijali bilo koje vrste, oblika ili opisa koji proizlaze iz aktivnosti obuhvaćenih ovim Protokolom i koji se zbrinjavaju ili koje se namjerava zbrinuti ili čije se zbrinjavanje zahtijeva;
- (j) „opasne ili štetne tvari i materijali“ znači tvari i materijali bilo koje vrste, oblika ili opisa koji bi mogli izazvati onečišćenje ako se unesu u područje Protokola;
- (k) „plan uporabe kemikalija“ znači plan koji sastavi operator koji upravlja bilo kojim odobalnim objektom, koji prikazuje:
- (i) kemikalije koje operator namjerava koristiti u svojim aktivnostima;
 - (ii) namjenu ili namjene za koje operator namjerava koristiti kemikalije;
 - (iii) maksimalne koncentracije kemikalije koje operator namjerava koristiti u bilo kojim drugim tvarima i maksimalne količine koje namjerava koristiti u nekom određenom razdoblju;
 - (iv) područje unutar kojeg bi kemikalija mogla biti nenamjerno ispuštena u morski okoliš;
- (l) „ulje“ znači nafta u bilo kojem obliku, uključujući sirovu naftu, loživu ulje, uljni talog, otpadno ulje i rafinirane proizvode te, bez ograničavanja općenitosti prethodno navedenoga, uključuje tvari navedene u Dodatku ovom Protokolu;
- (m) „uljna smjesa“ znači smjesa s bilo kojim sadržajem ulja;
- (n) „otpadne vode“ znači:
- (i) sanitarne otpadne vode i drugi otpad iz svih oblika toaleta, pisoara i sanitarnih izljeva;
 - (ii) sanitarne otpadne vode iz medicinskih prostora (ambulantna, brodska bolnica, itd.) iz umivaonika, kada i odljeva koji se nalaze u tim prostorima;
 - (iii) druge otpadne vode ako su pomiješane s gore definiranim sanitarnim otpadnim vodama;

- (o) „smeće“ znači sve vrste otpadne hrane, kućanskog otpada i otpada koji nastaje tijekom uobičajenog rada objekta i podložan je kontinuiranom ili periodičkom zbrinjavanju, osim tvari koje su definirane ili navedene u drugim dijelovima ovog Protokola;
- (p) „granica slatke vode“ znači mjesto u vodotoku gdje se kod oseke i u razdobljima slabijeg protoka slatke vode znatno poveća salinitet zbog prisutnosti morske vode.

Članak 2. - GEOGRAFSKA POKRIVENOST

1. Područje na koje se primjenjuje ovaj Protokol (dalje u tekstu: „područje Protokola“) je:
 - (a) područje Sredozemnog mora kako je definirano u članku 1. Konvencije, uključujući epikontinentalni pojas, morsko dno i morsko podzemlje;
 - (b) vode, uključujući morsko dno i morsko podzemlje na kopnenoj strani od polazne crte od koje se mjeri širina teritorijalnog mora, i koja se, kada je riječ o vodenim tokovima, prostire do granice slatke vode.
2. Bilo koja od ugovornih stranaka ovog Protokola (dalje u tekstu ovog Protokola: „stranke“) može u područje Protokola uključiti i močvarna ili obalna područja u okviru svog državnog područja.
3. Nijedna odredba ovog Protokola, niti bilo koji dokument donesen na temelju ovog Protokola, ne dovodi u pitanje prava bilo koje države u pogledu razgraničenja epikontinentalnog pojasa.

Članak 3. - OPĆE OBVEZE

1. Stranke pojedinačno ili kroz dvostranu ili višestranu suradnju poduzimaju sve odgovarajuće mjere za sprečavanje, smanjivanje, suzbijanje i kontrolu onečišćenja u području Protokola koje proizlazi iz aktivnosti, između ostalog, osiguravajući da se u tu svrhu koriste najbolje raspoložive tehnike koje su ekonomične i ekološki učinkovite.
2. Stranke osiguravaju poduzimanje svih potrebnih mjera s ciljem da aktivnosti ne izazivaju onečišćenje.

ODJELJAK II. - SUSTAV ODOBRAVANJA

Članak 4. - OPĆA NAČELA

1. Sve aktivnosti u području Protokola, uključujući izgradnju na lokacijama objekata, podliježu prethodnom pismenom odobrenju za istraživanje ili iskorištavanje koje izdaje nadležno tijelo. Nadležno tijelo prije izdavanja odobrenja provjerava je li objekt sagrađen u skladu s međunarodnim standardima i praksom te je li operator tehnički stručan i financijski

sposoban za provođenje aktivnosti. Ta se odobrenja izdaju u skladu s odgovarajućim postupkom, kako ga utvrdi nadležno tijelo.

2. Izdavanje odobrenja se odbija ako postoje naznake da bi predložene aktivnosti mogle prouzročiti značajne štetne učinke na okoliš koji se ne bi mogli spriječiti ispunjavanjem uvjeta iz članka 6. stavka 3. ovog Protokola, navedenih u odobrenju.

3. Kod razmatranja odobrenja lokacije objekta ugovorna stranka osigurava da predmetna lokacija ne utječe štetno na postojeću infrastrukturu, posebno na cjevovode i kablove.

Članak 5. - ZAHTJEVI U POGLEDU IZDAVANJA ODOBRENJA

1. Ugovorna stranka propisuje da operator kandidat uz svaki zahtjev za izdavanje ili obnavljanje odobrenja nadležnom tijelu mora dostaviti projekt i da taj zahtjev mora posebno sadržati sljedeće:

- (a) pregled učinaka predloženih aktivnosti na okoliš; s obzirom na prirodu, opseg, trajanje i tehničke metode korištene u aktivnostima i s obzirom na značajke područja, nadležno tijelo može zahtijevati da se izradi procjena utjecaja na okoliš u skladu s Prilogom IV. ovom Protokolu;
- (b) preciznu definiciju geografskih područja gdje se predviđaju aktivnosti, uključujući sigurnosna područja;
- (c) podatke o stručnim i tehničkim kvalifikacijama operatora kandidata i osoblja na objektu, kao i sastav posade;
- (d) sigurnosne mjere, kako je navedeno u članku 15.;
- (e) plan intervencija operatora, kako je navedeno u članku 16.;
- (f) postupke praćenja, kako je navedeno u članku 19.;
- (g) planove za uklanjanje objekata, kako je navedeno u članku 20.;
- (h) mjere opreza za posebno zaštićena područja, kako je navedeno u članku 21.;
- (i) osiguranje ili drugo financijsko jamstvo za pokrivanje odgovornosti kako je propisano člankom 27. stavkom 2. točkom (b).

2. Nadležno tijelo može odlučiti da za aktivnosti znanstvenih i drugih istraživanja ograniči opseg zahtjeva utvrđenih u stavku 1. ovog članka, s obzirom na njihovu prirodu, opseg, trajanje i tehničke metode korištene u okviru tih aktivnosti i s obzirom na značajke područja.

Članak 6. - IZDAVANJE ODOBRENJA

1. Odobrenja iz članka 4. izdaju se tek kad nadležno tijelo provjeri jesu li ispunjeni zahtjevi navedeni u članku 5. i Prilogu IV.
2. U svakom se odobrenju navode aktivnosti i rok važenja odobrenja, utvrđuju geografske granice područja na koje se odobrenje odnosi, te tehnički zahtjevi i odobreni objekti. Potrebna sigurnosna područja utvrđuju se kasnije, kada je to primjereno.
3. Odobrenjem se mogu nametnuti uvjeti u pogledu mjera, tehnika ili metoda za maksimalno smanjivanje rizika i šteta izazvanih onečišćenjem koje proizlazi iz aktivnosti.
4. Stranke što je prije moguće obavješćuju Organizaciju o izdavanju ili obnovi odobrenja. Organizacija vodi registar svih odobrenih objekata u području Protokola.

Članak 7. - SANKCIJE

Svaka stranka propisuje sankcije za kršenje obveza koje proizlaze iz ovog Protokola, ili za nepoštovanje nacionalnih zakona i drugih propisa o provedbi ovog Protokola, ili za neispunjavanje posebnih uvjeta vezanih uz izdavanje odobrenja.

ODJELJAK III. - OTPAD I OPASNE ILI ŠTETNE TVARI I MATERIJALI

Članak 8. - OPĆE OBVEZE

Ne dovodeći u pitanje druge standarde ili obveze iz ovog odjeljka, stranke propisuju opću obvezu za operatore da koriste najbolje raspoložive tehnike koje su ekonomične i učinkovite po pitanju zaštite okoliša te da poštuju međunarodno prihvaćene standarde u pogledu otpada, kao i u pogledu uporabe, skladištenja i ispuštanja opasnihi ili štetnih tvari i materijala, s ciljem smanjivanja rizika od onečišćenja na minimum.

Članak 9. - OPASNE ILI ŠTETNE TVARI I MATERIJALI

1. Nadležno tijelo na temelju plana uporabe kemikalija odobrava uporabu i skladištenje kemikalija za aktivnosti.
2. Ugovorna stranka može regulirati, ograničiti ili zabraniti uporabu kemikalija za aktivnosti u skladu sa smjernicama koje donesu stranke.
3. U svrhu zaštite okoliša stranke osiguravaju da se uz svaku tvar ili materijal koji se koristi za aktivnosti prilaže opis sastava, koji osigurava proizvođač te tvari ili materijala.
4. Opasne ili štetne tvari i materijale koji proizlaze iz aktivnosti, koji su obuhvaćeni ovim Protokolom i navedeni u Prilogu I. ovom Protokolu, zabranjeno je zbrinjavati na području Protokola.

5. Za zbrinjavanje opasnih ili štetnih tvari i materijala koji proizlaze iz aktivnosti obuhvaćenih ovim Protokolom i koji su navedeni u Prilogu II. ovom Protokolom, zahtijeva se prethodna posebna dozvola nadležnog tijela za svaki zaseban slučaj.

6. Za zbrinjavanje opasnih ili štetnih tvari i materijala, koji proizlaze iz aktivnosti obuhvaćenih ovim Protokolom i koji bi mogli izazvati onečišćenje, zahtijeva se prethodna opća dozvola nadležnog tijela.

7. Dozvole iz gornjih stavaka 5. i 6. izdaju se tek nakon što se pažljivo prouče svi faktori navedeni u Prilogu III. ovom Protokolom.

Članak 10. - ULJE I ULJNE SMJESE, ISPLAČNE TEKUĆINE I KRHOTINE

1. Stranke formuliraju i donose zajedničke standarde za zbrinjavanje ulja i uljnih smjesa iz objekata na području Protokola:

- (a) ti zajednički standardi formuliraju se u skladu s odredbama iz Priloga V. A;
- (b) ti zajednički standardi ne smiju biti manje ograničavajući od sljedećih zahtjeva:
 - (i) maksimalni sadržaj ulja u otpadnoj tekućini iz strojarne je 15 mg po litri nerazrijeđene otpadne tekućine;
 - (ii) maksimalni sadržaj ulja u proizvodnoj vodi je 40 mg po litri prosječno, u bilo kojem kalendarskom mjesecu; sadržaj ulja nikad ne smije premašiti 100 mg po litri;
- (c) stranke sporazumno odlučuju koja će se metoda koristiti za analizu sadržaja ulja.

2. Stranke formuliraju i donose zajedničke standarde za uporabu i zbrinjavanje isplačnih tekućina i krhotina stijena na području Protokola. Ti zajednički standardi formuliraju se u skladu s odredbama iz Priloga V. B.

3. Svaka stranka poduzima odgovarajuće mjere za primjenu zajedničkih standarda donesenih na temelju ovog članka ili za primjenu strožih standarda koje je možda usvojila.

Članak 11. - OTPADNE VODE

1. Ugovorna stranka zabranjuje ispuštanje otpadnih voda iz objekata na kojima je stalno prisutno 10 ili više osoba na području Protokola, osim u sljedećim slučajevima:

- (a) ako se otpadne vode iz objekata ispuštaju nakon postupka pročišćavanja koji je odobrilo nadležno tijelo, na udaljenosti od najmanje četiri nautičke milje od najbližeg kopna ili od nepomičnog objekta za uzgoj ribe, pri čemu ugovorna stranka donosi odluku za svaki pojedini slučaj; ili

- (b) ako se otpadne vode ne pročišćavaju nego se ispuštaju u skladu međunarodnim pravilima i standardima; ili
 - (c) ako se otpadne vode ispuštaju kroz postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda koje je odobrilo i potvrdilo nadležno tijelo.
2. Ugovorna stranka prema potrebi uvodi strože propise, između ostalog zbog režima struja na području ili zbog blizine bilo kojeg područja iz članka 21.
3. Izuzeci iz stavka 1. ne važe ako ispuštanje uzrokuje pojavu plutajućih krutih čestica ili obojenost, gubitak obojenosti ili neprozirnost okolne vode.
4. Ako su otpadne vode pomiješane s otpadom i opasnim ili štetnim tvarima i materijalima za koje važe drukčiji zahtjevi u pogledu zbrinjavanja, primijenjuju se zahtjevi koji su stroži.

Članak 12. - SMEĆE

1. Ugovorna stranka zabranjuje zbrinjavanje sljedećih proizvoda i materijala na području Protokola:
- (a) svih vrsta plastike uključujući, ali ne i ograničavajući se na, sintetičku užad, sintetičke ribarske mreže i plastične vreće za smeće;
 - (b) svih ostalih vrsta biološki nerazgradivog smeća, uključujući proizvode od papira, krpe, staklo, metal, boce, keramiku, drvene zaštitne obloge za brodski teret, izolacijske i ambalažne materijale.
2. Zbrinjavanje otpadne hrane na području Protokola obavlja se što je moguće dalje od kopna, u skladu s međunarodnim pravilima i standardima.
3. Ako je smeće pomiješano s drugim otpadom za koje važe drukčiji zahtjevi u pogledu zbrinjavanja ili ispuštanja, primijenjuju se zahtjevi koji su stroži.

Članak 13. - OBJEKTI ZA PRIHVAT OTPADA, UPUTE I SANKCIJE

Stranke osiguravaju da:

- (a) operatori na zadovoljavajući način zbrinjavaju sav otpad i opasne ili štetne tvari i materijale u za to predviđene prihvatne objekte na kopnu, osim ako je Protokolom odobreno neko drugo rješenje;
- (b) sve osoblje dobiva upute o pravilnom načinu odlaganja;
- (c) za nezakonito zbrinjavanje propisane su sankcije.

Članak 14. - IZNIMKE

1. Odredbe iz ovog odjeljka ne primjenjuju se:

(a) U slučaju više sile, a posebno za zbrinjavanja:

- s ciljem spašavanja ljudskih života,
- radi osiguravanja sigurnosti objekata,
- u slučaju oštećenja na objektu ili pripadajućoj opremi,

pod uvjetom da se po otkrivanju oštećenja ili po izvršenom zbrinjavanju poduzmu sve razumne mjere opreza kako bi se smanjili negativni učinci.

(b) Ako se u more ispuste tvari koje sadržavaju ulje ili opasne ili štetne tvari i materijale koji se na temelju prethodnog odobrenja nadležnog tijela koriste za suzbijanje posljedica nezgoda kod kojih dolazi do specifičnog onečišćenja da bi se štete koje uzrokuje takvo onečišćenje svele na minimum.

2. Međutim, odredbe ovog odjeljka primjenjuju se u slučajevima kada operator postupi s namjerom da izazove štetu ili kada postupi nemarno, znajući da će time vjerojatno izazvati štetu.

3. O zbrinjavanjima koja se izvrše u okolnostima iz stavka 1. ovog članka odmah se izvješćuje Organizacija i, preko Organizacije ili izravno, stranka ili stranke koje bi time mogle biti pogođene, navodeći sve detalje o okolnostima te o vrsti i količinama ispuštenog otpada ili opasnih ili štetnih tvari i materijala.

ODJELJAK IV. - ZAŠTITNE MJERE

Članak 15. - SIGURNOSNE MJERE

1. Ugovorna stranka u okviru čije jurisdikcije se predviđaju ili provode aktivnosti osigurava da se poduzimaju sigurnosne mjere u vezi s konstrukcijom, izgradnjom, smještajem, opremom, označivanjem, upravljanjem i održavanjem objekata.

2. Ugovorna stranka osigurava da operator u okviru objekta uvijek ima odgovarajuću opremu i uređaje, održavane u ispravnom stanju, za zaštitu ljudskih života, sprečavanje i suzbijanje iznenadnog onečišćenja, koji omogućuju brzi odgovor u slučaju nezgode i koji su u skladu s najboljim raspoloživim okolišno učinkovitim i ekonomski primjerenim tehnikama i odredbama operatorovog plana intervencija iz članka 16.

3. Nadležno tijelo zahtijeva da se potvrdi o sigurnosti i prikladnosti za predviđenu namjenu (dalje u tekstu: „potvrda“) koju izdaje priznato tijelo dostavi za proizvodne platforme, za pokretne odobalne jedinice za bušenje, odobalne objekte za skladištenje, odobalne sustave za utovar, cjevovode i za ostale takve objekte koje navede ugovorna stranka.

4. Stranke inspekcijskim kontrolama osiguravaju da operatori provode aktivnosti u skladu s ovim člankom.

Članak 16. - PLANIRANJE INTERVENCIJA

1. U slučaju nezgode ugovorne stranke provode odredbe Protokola o suradnji u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju nezgode *mutatis mutandis*.
2. Svaka stranka zahtijeva od operatora koji upravljaju objektima pod njezinom jurisdikcijom da imaju plan intervencija za suzbijanje iznenadnog onečišćenja, koji je usklađen s planom intervencija ugovorne stranke, utvrđen u skladu s Protokolom o suradnji u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju nezgode i potvrđen u skladu s postupcima koje utvrde nadležna tijela.
3. Svaka ugovorna stranka uspostavlja koordinaciju za razvoj i provedbu planova intervencija. Te planove treba utvrditi u skladu sa smjernicama koje donese nadležna međunarodna organizacija. Oni posebno trebaju biti u skladu s odredbama Priloga VII. ovom Protokolu.

Članak 17. - OBAVJEŠĆIVANJE

Svaka stranka zahtijeva od operatora koji upravljaju objektima pod njezinom jurisdikcijom da nadležnom tijelu bez odlaganja prijave:

- (a) svaki događaj na njihovom objektu koji uzrokuje ili bi mogao uzrokovati onečišćenje na području Protokola;
- (b) svaki opaženi događaj na moru koji uzrokuje ili bi mogao uzrokovati onečišćenje na području Protokola.

Članak 18. - MEĐUSOBNA POMOĆ U SLUČAJU NEZGODE

U slučaju nezgode, stranka kojoj je potrebna pomoć da bi spriječila, smanjila ili suzbila onečišćenje koje proizlazi iz aktivnosti može zatražiti pomoć od drugih stranaka, izravno ili putem Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC), koji poduzimaju sve što je u njihovoj moći da pruže zatraženu pomoć.

U tu svrhu, stranka koja je isto tako stranka Protokola o suradnji u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju nezgoda primjenjuje odgovarajuće odredbe navedenog Protokola.

Članak 19. - PRAĆENJE

1. Operator mora ocijeniti, ili zatražiti da ocjenjivanje za njega obavi kvalificirani subjekt koji je stručan za to područje, učinke aktivnosti na okoliš s obzirom na prirodu, opseg, trajanje i tehničke metode korištene u aktivnostima i s obzirom na značajke područja

te o tome slati izvješća, periodički ili na zahtjev nadležnog tijela, za potrebe ocjenjivanja koje to nadležno tijelo provodi prema postupku koji je ono utvrdilo u okviru svog sustava odobravanja.

2. Nadležno tijelo prema potrebi uspostavlja na nacionalni sustav praćenja da bi moglo redovito nadzirati objekte i utjecaj aktivnosti na okoliš i time osigurati ispunjavanje uvjeta vezanih uz izdavanje dozvola.

Članak 20. - UKLANJANJE OBJEKATA

1. Nadležno tijelo zbog sigurnosti plovidbe zahtijeva od operatora da ukloni objekt koji je napušten ili se više ne koristi, vodeći računa o smjernicama i standardima koje je donijela nadležna međunarodna organizacija. Kod tog uklanjanja vodi se računa o ostalim zakonitim uporabama mora, posebno ribolovu, zaštiti morskog okoliša i pravima i dužnostima drugih ugovornih stranaka. Prije takvog uklanjanja operator u okviru svojih odgovornosti poduzima sve potrebne mjere za sprečavanje izlivanja ili nenamjernog ispuštanja s područja aktivnosti.

2. Nadležno tijelo zahtijeva od operatora da u skladu sa stavkom 1. ovog članka ukloni cjevovode koji su napušteni ili se više ne koriste ili da ih iznutra očisti i napusti ili da ih iznutra očisti i zakopa tako da ti cjevovodi ne uzrokuju onečišćenje, ne ugrožavaju plovidbu, ne ometaju ribolov, ne ugrožavaju morski okoliš, niti predstavljaju smetnju za druge zakonite uporabe mora ili prava i dužnosti ostalih ugovornih stranaka. Nadležno tijelo osigurava da se podaci o dubini, položaju i dimenzijama svakog zakopanog cjevovoda na primjeren način javno objave, označe na kartama i priopće Organizaciji i drugim nadležnim međunarodnim organizacijama i strankama.

3. Odredbe ovog članka isto se tako primjenjuju na objekte koje više ne koriste ili ih je napustio operator čije odobrenje je možda povučeno ili suspendirano u skladu s člankom 7.

4. Nadležno tijelo može navesti moguće izmjene koje treba napraviti s obzirom na opseg aktivnosti i prvotno predviđene mjere za zaštitu morskog okoliša.

5. Nadležno tijelo može regulirati ustupanje ili prijenos odobrenih aktivnosti na druge osobe.

6. Ako operator ne poštuje odredbe iz ovog članka, nadležno tijelo na trošak operatora poduzima aktivnost ili aktivnosti koje mogu biti potrebne za otklanjanje posljedica operatorovog nepoduzimanja aktivnosti.

Članak 21. - POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Radi zaštite područja definiranih u Protokolu o posebno zaštićenim područjima Sredozemnog mora i svih drugih područja koje odredi stranka, te za brže ispunjavanje ciljeva iz tog Protokola, stranke poduzimaju posebne mjere u skladu s međunarodnim pravom, pojedinačno ili u okviru višestrane ili dvostrane suradnje, s ciljem sprečavanja, smanjivanja, suzbijanja i kontrole onečišćenja koje proizlazi iz aktivnosti u tim područjima.

Pored mjera za izdavanje odobrenja iz Protokola o posebno zaštićenim područjima Sredozemnog mora, te mjere mogu između ostalog uključivati sljedeće:

- (a) posebna ograničenja ili uvjete kod izdavanja odobrenja za ta područja:
 - (i) izradu i ocjenjivanje procjena utjecaja na okoliš;
 - (ii) razradu posebnih odredaba koje se odnose na praćenje, uklanjanje objekata i zabranu bilo kakvog ispuštanja u tim područjima.
- (b) pojačanu razmjenu informacija između operatora, nadležnih tijela, stranaka i Organizacije o pitanjima koja bi mogla utjecati na ta područja.

ODJELJAK V. - SURADNJA

Članak 22. - STUDIJE I ISTRAŽIVAČKI PROGRAMI

U skladu s člankom 11. Konvencije, stranke prema potrebi surađuju u promicanju studija i provedbi programa znanstvenih i tehnoloških istraživanja u svrhu razvijanja novih metoda:

- (a) provođenja aktivnosti na takav način da se rizik od onečišćenja svede na minimum;
- (b) sprečavanja, smanjivanja, suzbijanja i kontrole onečišćenja, posebno u slučaju nezgode.

Članak 23. - MEĐUNARODNA PRAVILA, STANDARDI I PREPORUČENE PRAKSE I POSTUPCI

1. Stranke surađuju, izravno ili putem Organizacije ili drugih nadležnih međunarodnih organizacija:

- (a) pri utvrđivanju odgovarajućih znanstvenih kriterija za formuliranje i razradu međunarodnih pravila, standarda i preporučenih praksi i postupaka za postizanje ciljeva ovog Protokola;
- (b) pri formuliranju i razradi tih međunarodnih pravila, standarda i preporučenih praksi i postupaka;
- (c) pri formuliranju i donošenju smjernica u skladu s međunarodnim praksama i postupcima da bi se osiguralo poštovanje odredaba i Priloga VI.

2. Stranke nastoje što je prije moguće uskladiti svoje zakone i propise s međunarodnim pravilima, standardima i preporučenim praksama i postupcima iz stavka 1. ovog članka.

3. Stranke nastoje, koliko god je to moguće, razmjenjivati informacije koje su relevantne za njihove domaće politike, zakone i propise te za usklađivanje iz stavka 2. ovog članka.

Članak 24. - ZNANSTVENA I TEHNIČKA POMOĆ ZEMLJAMA U RAZVOJU

1. Stranke izravno ili uz pomoć nadležnih regionalnih ili drugih međunarodnih organizacija surađuju u formuliranju i, koliko god je to moguće, provedbi programa pomoći zemljama u razvoju, posebno u područjima znanosti, prava, obrazovanja i tehnologije, s ciljem sprečavanja, smanjivanja, suzbijanja i kontrole onečišćenja koja proizlaze iz aktivnosti u području Protokola.
2. Tehnička pomoć posebno obuhvaća obučavanje znanstvenog, pravnog i tehničkog osoblja, kao i nabavu, uporabu i proizvodnju odgovarajuće opreme u tim zemljama pod povoljnim uvjetima o kojima se predmetne stranke međusobno dogovaraju.

Članak 25. - MEĐUSOBNO INFORMIRANJE

Stranke jedna drugu izravno ili putem Organizacije informiraju o poduzetim mjerama, postignutim rezultatima i, ako bude takav slučaj, o problemima s kojima se susreću u primjeni ovog Protokola. Postupci za prikupljanje i dostavu tih informacija utvrđuju se na sastancima stranaka.

Članak 26. - PREKOGRANIČNO ONEČIŠĆENJE

1. Svaka stranka poduzima sve potrebne mjere kako bi osigurala da se aktivnosti pod njezinom jurisdikcijom provode tako da ne uzrokuju onečišćenje izvan granica područja pod njezinom jurisdikcijom.
2. Stranka pod čijom se jurisdikcijom predviđaju ili provode aktivnosti uzima u obzir sve moguće štetne utjecaje na okoliš, bez obzira na to postoji li vjerojatnost da se ti utjecaji pojave unutar ili izvan granica njezine jurisdikcije.
3. Ako stranka sazna za slučajeve kad postoji neposredna opasnost da će u morskom okolišu nastati ili da je nastala šteta zbog onečišćenja, ona odmah o tome obavještuje druge stranke na koje bi po njezinom mišljenju to onečišćenje moglo utjecati kao i Regionalni centar za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) te im pravovremeno dostavlja informacije koje bi im omogućile da prema potrebi poduzmu odgovarajuće mjere. REMPEC te informacije odmah šalje svim relevantnim strankama.
4. Stranke nastoje, u skladu sa svojim pravnim sustavima i, prema potrebi, na temelju sporazuma, osigurati ravnopravan pristup upravnim postupcima i ravnopravan tretman tijekom tih postupaka osobama u drugim državama koje bi mogle biti pogođene onečišćenjem ili drugim štetnim učincima koji proizlaze iz predloženih ili postojećih operacija.
5. Ako onečišćenje potječe s državnog područja države koja nije ugovorna stranka ovog Protokola, svaka pogođena ugovorna stranka nastoji surađivati s tom državom kako bi se omogućila primjena ovog Protokola.

Članak 27. - ODGOVORNOST I NAKNADA ŠTETE

1. Stranke se obvezuju da će što je prije moguće uspostaviti suradnju u formuliranju i donošenju odgovarajućih pravila i postupaka za određivanje odgovornosti i naknadu šteta koje proizađu iz aktivnosti obuhvaćenih ovim Protokolom, u skladu s člankom 12. Konvencije.

2. Do utvrđivanja tih postupaka, svaka stranka:

- (a) poduzima sve potrebne mjere kako bi osigurala da odgovornost za štete uzrokovane aktivnostima snose operatori i da se od njih zahtijeva da odmah isplate odgovarajuću naknadu štete;
- (b) poduzima sve potrebne mjere kako bi osigurala da operatori imaju i održavaju osiguranje ili neko drugo financijsko jamstvo te vrste i pod uvjetima koje utvrdi ugovorna stranka kako bi osigurala naknadu šteta nastalih zbog aktivnosti obuhvaćenih ovim Protokolom.

ODJELJAK VI. - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 28. - ODREĐIVANJE NADLEŽNIH TIJELA

Svaka ugovorna stranka određuje jedno ili više nadležnih tijela za:

- (a) izdavanje, obnavljanje i evidentiranje odobrenja predviđenih u odjeljku II. ovog Protokola;
- (b) izdavanje i evidentiranje posebnih i općih dozvola iz članka 9. ovog Protokola;
- (c) izdavanje dozvola iz Priloga V. ovom Protokolu;
- (d) odobravanje sustava za pročišćavanje i potvrđivanje postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda iz članka 11. stavka 1. ovog Protokola;
- (e) izdavanje prethodnog odobrenja za izvanredna ispuštanja iz članka 14. stavka 1. točke (b) ovog Protokola;
- (f) izvršavanje obveza u pogledu sigurnosnih mjera iz članka 15. stavaka 3. i 4. ovog Protokola;
- (g) izvršavanje funkcija koje se odnose na planiranje intervencija opisanih u članku 16. i Prilogu VII. ovom Protokolu;
- (h) uvođenje postupaka praćenja kako je predviđeno člankom 19. ovog Protokola;
- (i) nadziranje postupaka uklanjanja objekata kako je predviđeno člankom 20. ovog Protokola.

Članak 29. - PRIJELAZNE MJERE

Svaka stranka razrađuje postupke i propise koji se odnose na aktivnosti, odobrene ili neodobrene, započete prije stupanja ovog Protokola na snagu, kako bi osigurala njihovu sukladnost s odredbama ovog Protokola u mjeri u kojoj je to izvedivo.

Članak 30. - SASTANCI

1. Redovni sastanci stranaka održavaju se u vezi s redovnim sastancima ugovornih stranaka Konvencije koji se održavaju u skladu s člankom 14. Konvencije. Stranke isto tako mogu održavati izvanredne sastanke u skladu s člankom 14. Konvencije.

2. Zadaće sastanaka stranaka ovog Protokola su između ostalog:

- (a) nadzirati provedbu ovog Protokola i ocjenjivati učinkovitost donesenih mjera i potrebu za donošenjem bilo kakvih drugih mjera, posebno u obliku priloga i dodataka;
- (b) pregledavati i izmjenjivati priloge ili dodatke ovom Protokolu;
- (c) razmatrati informacije o odobrenjima izdanima ili obnovljenima u skladu s odjeljkom II. ovog Protokola;
- (d) razmatrati informacije o dozvolama i odobrenjima izdanima u skladu s odjeljkom III. ovog Protokola;
- (e) donositi smjernice iz članka 9. stavka 2. i članka 23. stavka 1. točke (c) ovog Protokola;
- (f) razmatrati planove intervencija i načine postupanja u izvanrednim situacijama usvojene u skladu s člankom 16. ovog Protokola;
- (g) utvrđivati kriterije i formulirati međunarodna pravila, standarde i preporučene prakse i postupke u skladu s člankom 23. stavkom 1. ovog Protokola, u obliku koji stranke dogovore;
- (h) olakšavati provedbu politika i postizanje ciljeva iz odjeljka V., posebno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva Europske zajednice u skladu s člankom 23. stavkom 2. ovog Protokola;
- (i) nadgledati napredak u provedbi članka 27. ovog Protokola;
- (j) izvršavati druge zadaće koje mogu biti primjerene za provedbu ovog Protokola.

Članak 31. - ODNOS S KONVENCIJOM

1. Odredbe Konvencije koje se odnose na bilo koji protokol primjenjuju se i na ovaj Protokol.

2. Na ovaj se Protokol primjenjuju pravila postupka i financijska pravila usvojena na temelju članka 18. Konvencije, osim ako se stranke ovog Protokola dogovore drukčije.

Članak 32. - ZAVRŠNA KLAUZULA

1. Ovaj je Protokol otvoren za potpisivanje u Madridu od 14. listopada 1994. do 14. listopada 1995. svim državama strankama Konvencije pozvanima na Konferenciju opunomoćenika obalnih država sredozemne regije o Protokolu o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja, održanu u Madridu 13. i 14. listopada 1994. Protokol je do navedenog datuma isto tako otvoren za potpisivanje Europskoj zajednici i svim sličnim regionalnim ekonomskim grupacijama čija je najmanje jedna članica obalna država iz područja Protokola i koja je nadležna na područjima obuhvaćenima ovim Protokolom u skladu s člankom 24. Konvencije.

2. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod Vlade Španjolske, koja obavlja dužnosti depozitara.

3. Ovaj je Protokol od 15. listopada 1995. otvoren za pristupanje državama iz gornjeg stavka 1., Europskoj zajednici i svim grupacijama iz tog stavka.

4. Ovaj Protokol stupa na snagu tridesetog dana od dana polaganja najmanje šest isprava o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju Protokola, ili pristupanja Protokolu, od strane stranaka iz stavka 1. ovog članka.

U POTVRDU GORE NAVEDENOG, niže potpisani, za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Protokol.

SASTAVLJENO U MADRIDU dana četrnaestog listopada tisuću devetsto devedeset četvrte u jednom primjerku na arapskom, engleskom, francuskom i španjolskom jeziku, pri čemu su sva četiri teksta jednako vjerodostojna. Izvorni tekst bit će pohranjen kod Vlade Španjolske.

PRILOG I.

OPASNE ILI ŠTETNE TVARI I MATERIJALI ČIJE JE ZBRINJAVANJE U PODRUČJU PROTOKOLA ZABRANJENO

- A. Sljedeće tvari, materijali i njihovi spojevi navedeni su za potrebe primjene članka 9. stavka 4. Protokola. Odabrane su uglavnom na temelju njihove toksičnosti, postojanosti i bioakumulacije:
1. Živa i živini spojevi
 2. Kadmij i kadmijevi spojevi
 3. Organokositreni spojevi i tvari koje mogu stvarati takve spojeve u morskom okolišu¹
 4. Organofosforni spojevi i tvari koje mogu stvarati takve spojeve u morskom okolišu¹
 5. Organohalogeni spojevi i tvari koje mogu stvarati takve spojeve u morskom okolišu¹
 6. Sirova nafta, loživo ulje, uljni talog, iskorištena ulja za podmazivanje i rafinirani proizvodi
 7. Postojani sintetički materijali koji mogu plutati, potonuti ili ostati u suspenziji i koji mogu ometati bilo kakvu zakonitu uporabu mora
 8. Tvari koje imaju dokazana kancerogena, teratogena ili mutagena svojstva u morskom okolišu ili preko morskog okoliša
 9. Radioaktivne tvari, uključujući njihov otpad, kada njihovo ispuštanje nije u skladu s načelima zaštite od zračenja kako su ih utvrdile nadležne međunarodne organizacije, vodeći računa o zaštiti morskog okoliša.
- B. Ovaj se Prilog ne primjenjuje na ispušteni otpad koji sadrži niže koncentracije tvari navedenih u odjeljku A od graničnih koncentracija koje zajednički utvrde stranke i, ako se radi o ulju, koncentracije niže od graničnih koncentracija utvrđenih u članku 10. ovog Protokola.

¹ Izuzimaju se oni koji su biološki neškodljivi ili se brzo pretvaraju u biološki neškodljive tvari.

PRILOG II.

OPASNE ILI ŠTETNE TVARI I MATERIJALI ČIJE ZBRINJAVANJE NA PODRUČJU PROTOKOLA PODLIJEŽE IZDAVANJU POSEBNE DOZVOLE

A. Sljedeće tvari, materijali i njihovi spojevi odabrani za potrebe primjene članka 9. stavka 5. Protokola.

1. Arsen
2. Olovo
3. Bakar
4. Cink
5. Berilij
6. Nikal
7. Vanadij
8. Krom
9. Biocidi i njihovi derivati koji nisu obuhvaćeni Prilogom I.
10. Selen
11. Antimon
12. Molibden
13. Titan
14. Kositar
15. Barij (osim barijevog sulfata)
16. Bor
17. Uran
18. Kobalt
19. Talij
20. Telurij
21. Srebro
22. Cijanidi

B. Nadzor i strogo ograničavanje ispuštanja tvari iz odjeljka A mora se provoditi u skladu s Prilogom III.

PRILOG III.

FAKTORI KOJE TREBA UZETI U OBZIR KOD IZDAVANJA DOZVOLA

Za potrebe izdavanja dozvola koje se zahtijevaju u skladu s člankom 9. stavkom 7. posebno treba uzeti u obzir, ovisno o slučaju, sljedeće faktore:

A. Svojstva i sastav otpada

1. Vrsta i veličina izvora otpada (npr. industrijski proces);
2. Vrsta otpada (podrijetlo, prosječan sastav);
3. Oblik otpada (kruti, tekući, talog, žitki mulj, plinoviti);
4. Ukupna količina (ispuštena količina, npr. godišnja);
5. Obrazac ispuštanja (stalno, povremeno, sezonski promjenjiv itd.);
6. Koncentracije s obzirom na glavne sastojke tvari navedenih u Prilogu I., tvari navedenih u Prilogu II. i drugih tvari, ovisno o slučaju;
7. Fizikalna, kemijska i biokemijska svojstva otpada.

B. Svojstva sastojaka otpada s obzirom na njihovu štetnost

1. Postojanost (fizikalna, kemijska i biološka) u morskom okolišu;
2. Toksičnost i drugi štetni učinci;
3. Akumuliranje u biološkim materijalima ili sedimentima;
4. Biokemijska transformacija kod koje nastaju štetni spojevi;
5. Štetni učinci na sadržaj i ravnotežu kisika;
6. Osjetljivost na fizikalne, kemijske i biokemijske promjene te međusobno djelovanje u vodenom okolišu s drugim sastojcima morske vode koji mogu imati štetne biološke ili druge učinke na bilo koju od uporaba navedenih u donjem odjeljku E.

C. Značajke mjesta ispuštanja i prihvatnog morskog okoliša

1. Hidrografske, meteorološke, geološke i topografske značajke područja;
2. Mjesto i vrsta ispusta (ispusna cijev, kanal, odvod itd.) i njegov položaj u odnosu na druga područja (kao što su područja s javnim sadržajima, mrijestilišta, rastilišta i ribolovna područja, uzgajališta školjaka) i na druge ispuste;
3. Početno razrjeđenje koje se postiže u točki ispuštanja u prihvatni okoliš;
4. Značajke širenja kao što su djelovanje struja, plime i oseke i vjetra na vodoravni transport i okomito miješanje;
5. Svojstva prihvatne vode u odnosu na fizikalne, kemijske, biološke i ekološke uvjete na području ispuštanja;
6. Kapacitet prihvatnog morskog okoliša za prihvati ispuštenog otpada bez neželjenih posljedica.

D. Raspoloživost tehnologija za obradu otpada

Metode smanjivanja količine i ispuštanje industrijskih efluenata i otpadnih voda iz kućanstva treba birati vodeći računa o raspoloživosti i izvedivosti:

- (a) Alternativnih postupaka obrade;
- (b) Metoda ponovne uporabe ili eliminacije;
- (c) Alternativnog zbrinjavanja na kopnu;
- (d) Odgovarajućih niskootpadnih tehnologija.

E. Potencijalno ugrožavanje morskog ekosustava i uporabe morske vode

1. Djelovanje na ljudsko zdravlje zbog utjecaja onečišćenja na:
 - (a) Jestive morske organizme;
 - (b) Vodu za kupanje;
 - (c) Estetiku.
2. Utjecaj na morske ekosustave, posebno na žive resurse, ugrožene vrste i kritična staništa.
3. Utjecaj na druge zakonite uporabe mora u skladu s međunarodnim pravom.

PRILOG IV.

PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ

1. Svaka stranka zahtijeva da procjena utjecaja na okoliš sadrži najmanje sljedeće:
 - (a) opis geografskih granica područja na kojem će se odvijati aktivnosti, uključujući sigurnosna područja, ako je primjenjivo;
 - (b) opis početnog stanja okoliša na predmetnom području;
 - (c) navod o vrsti, ciljevima, opsegu i trajanju predloženih aktivnosti;
 - (d) opis metoda, objekata i drugih sredstava koji će se koristiti te mogućih alternativnih metoda i sredstava;
 - (e) opis predvidljivih neposrednih ili posrednih kratkoročnih i dugoročnih utjecaja predloženih aktivnosti na okoliš, uključujući faunu, floru i ekološku ravnotežu;
 - (f) izjavu s navedenim predloženim mjerama za smanjivanje na minimum rizika od šteta za okoliš koje proizlaze iz provođenja predloženih aktivnosti, uključujući moguće alternativne mjere;
 - (g) navod o mjerama koje će se poduzimati za zaštitu okoliša od onečišćenja i drugih štetnih utjecaja tijekom i nakon predloženih aktivnosti;
 - (h) uputu na metodologiju korištenu za procjenu utjecaja na okoliš;
 - (i) navod o tome postoji li vjerojatnost da predložene aktivnosti utječu na okoliš bilo koje druge države.
2. Svaka stranka službeno objavljuje standarde uzimajući u obzir međunarodna pravila, standarde i preporučene prakse i postupke, usvojene u skladu s člankom 23. Protokola, na temelju kojih se ocjenjuju procjene utjecaja na okoliš.

PRILOG V.

ULJE I ULJNE SMJESE, ISPLAČNE TEKUĆINE I KRHOTINE

Stranke propisuju sljedeće odredbe u skladu s člankom 10.:

A. Ulje i uljne smjese

1. Izljevi s visokim udjelom ulja u otpadnoj vodi iz tehnoloških procesa i s platformi skupljaju se, preusmjeravaju i potom pročišćavaju kao dio proizvoda, a ostatak se prije ispuštanja pročišćava do prihvatljive razine, u skladu s dobrom praksom naftnih polja;
2. Uljni otpad i talog iz procesa separacije transportira se na obalu;
3. Poduzimaju se sve potrebne mjere opreza kako bi što manje ulja koje se sabire ili spaljuje iz pokusne bušotine ispustilo u more;
4. Poduzimaju se sve potrebne mjere opreza kako bi se osiguralo da sav plin koji se oslobađa kod crpenja ulja bude spaljen ili iskorišten na odgovarajući način.

B. Isplačne tekućine i krhotine stijena

1. Isplačne tekućine i krhotine stijena na bazi vode podliježu sljedećim zahtjevima:
 - (a) uporaba i zbrinjavanje takvih isplačnih tekućina podliježe planu uporabe kemikalija i odredbama iz članka 9. ovog Protokola;
 - (b) krhotine stijena zbrinjavaju se na kopno ili u more na odgovarajuće mjesto ili područje koje odredi nadležno tijelo.
2. Isplačne tekućine i krhotine stijena na bazi ulja podliježu sljedećim zahtjevima:
 - (a) takve se tekućine koriste samo ako je njihova toksičnost dovoljno niska i pod uvjetom da operator dobije dozvolu nadležnog tijela koje je potvrdilo takvu nisku toksičnost;
 - (b) zbrinjavanje takvih isplačnih tekućina u more se zabranjuje;
 - (c) zbrinjavanje krhotina stijena u more dozvoljeno je samo pod uvjetom da je na instalirana i pravilno se koristi oprema za učinkovitu kontrolu krutog otpada, da je točka ispuštanja duboko ispod površine vode i da je sadržaj ulja manji od 100 grama ulja po kilogramu suhih krhotina stijena;

- (d) zabranjuje se zbrinjavanje takvih krhotina stijena u posebno zaštićenim područjima;
- (e) u slučaju bušenja za potrebe proizvodnje i razvoja, na području kontaminacije mora se provoditi program uzorkovanja i analize morskog dna.

3. Isplačne tekućine bazirane na dizelu:

Zabranjuje se uporaba isplačnih tekućina baziranih na dizelu. Dizelsko ulje iznimno se može dodati isplačnim tekućinama samo u okolnostima koje odrede stranke.

PRILOG VI.

SIGURNOSNE MJERE

Stranke propisuju sljedeće odredbe u skladu s člankom 15.:

- (a) objekt mora biti siguran i odgovarati namjeni za koju je predviđen, posebno mora biti konstruiran i izgrađen da pod najvećim opterećenjem izdrži sve prirodne uvjete, uključujući, konkretno, najjače vjetrove i najviše valove utvrđene prema povijesnim vremenskim obrascima, mogućnosti potresa, stanje i stabilnost morskog dna i dubinu mora;
- (b) sve faze aktivnosti, uključujući skladištenje i transport pridobivenih resursa, moraju biti dobro pripremljene, cjelokupna aktivnost iz sigurnosnih razloga mora biti otvorena za nadzor i mora se provoditi na najsigurniji mogući način; operator mora primjenjivati sustav praćenja za sve aktivnosti;
- (c) moraju se koristiti najnapredniji sigurnosni sustavi koji se periodički testiraju kako bi se opasnosti od propuštanja, izlivanja, iznenadnog ispuštanja, požara, eksplozija, erupcija bušotine i drugih opasnosti za sigurnost ljudi ili okoliša svele na minimum; na objektu mora biti prisutna specijalizirana posada koja upravlja tim sustavima i održava ih; ta posada mora periodički obavljati vježbe. Kad se radi o odobrenim objektima bez stalne posade, treba osigurati da stalno bude na raspolaganju specijalizirana posada;
- (d) objekt i, prema potrebi, utvrđeno sigurnosno područje moraju biti označeni u skladu s međunarodnim preporukama, kako bi se upozorilo na njegovu prisutnost i osiguralo dovoljno podataka za njegovu identifikaciju;
- (e) u skladu s međunarodnom pomorskom praksom objekti moraju biti naznačeni na kartama i prijavljeni zainteresiranim subjektima;
- (f) da bi se osiguralo poštovanje gore navedenih odredaba, osoba i/ili osobe odgovorne za objekt i/ili aktivnosti, uključujući osobu odgovornu za sprečavanje erupcija bušotine, moraju imati kvalifikacije koje zahtijeva nadležno tijelo i dovoljan broj kvalificiranog osoblja mora uvijek biti na raspolaganju. Te kvalifikacije posebno uključuju stalno osposobljavanje u području sigurnosti i okoliša.

PRILOG VII.

PLAN INTERVENCIJA

A. Operatorov plan intervencija

1. Operatori su obvezni osigurati:
 - (a) da objekt bude opremljen najprikladnijim alarmnim i komunikacijskim sustavima te da oni budu u ispravnom stanju;
 - (b) da se alarm uključuje odmah čim dođe do nezgode i da se sve nezgode odmah dojavljuju nadležnom tijelu;
 - (c) da se u suradnji s nadležnim tijelom odmah može organizirati i nadzirati odgovarajuća pomoć i koordinacija te pomoći;
 - (d) da posada na objektu i nadležno tijelo odmah budu obaviješteni o vrsti i opsegu nezgode;
 - (e) da nadležno tijelo bude stalno informirano o napretku u suzbijanju posljedica nezgode;
 - (f) da odgovarajući materijali i oprema, uključujući rezervne čamce i zrakoplov budu uvijek na raspolaganju za izvršavanje plana djelovanja u slučaju nezgode;
 - (g) da specijalizirana posada bude upoznata s najprikladnijim metodama i tehnikama iz Priloga VI. stavka (c) za suzbijanje propuštanja, izlivanja, iznenadnog ispuštanja, požara, eksplozija, erupcija bušotine i drugih opasnosti za život ljudi ili za okoliš;
 - (h) da specijalizirana posada, odgovorna za smanjivanje i sprečavanje dugotrajnih štetnih učinaka na okoliš, bude upoznata s najprikladnijim metodama i tehnikama;
 - (i) da posada bude u potpunosti upoznata s operatorovim planom intervencija, da se periodično održavaju vježbe za slučaj nezgode tako da posada zna koristiti opremu i poznaje postupke, te da svaki pojedinac točno zna svoju ulogu u okviru tog plana.
2. Operator na institucionalnoj osnovi surađuje s drugim operatorima ili entitetima koji mogu pružiti potrebnu pomoć, kako bi osigurali da se u slučajevima kada zbog opsega ili prirode nezgode postoji opasnost kod koje je ili bi mogla biti potrebna pomoć, ta pomoć može pružiti.

B. Usklađivanje i upravljanje na nacionalnoj razini

Tijelo ugovorne stranke nadležno za slučajeve nezgoda osigurava:

- (a) usklađivanje nacionalnog plana intervencija i/ili postupaka i operatorovog plana intervencija i nadzor provođenja aktivnosti, posebno u slučaju značajnih štetnih utjecaja nezgode;
- (b) nalog operatoru da poduzme mjere predviđene za sprečavanje, smanjivanje ili suzbijanje onečišćenja ili za pripremanje daljnjih mjera u tu svrhu, uključujući naručivanje dodatne naftne platforme, ili da ne poduzme bilo koju od navedenih mjera;
- (c) usklađivanje mjera za sprečavanje, smanjivanje ili suzbijanje onečišćenja ili za pripremanje daljnjih mjera u tu svrhu, u okviru nacionalne jurisdikcije s takvim mjerama koje se poduzimaju u okviru jurisdikcije drugih država ili koje poduzimaju međunarodne organizacije;
- (d) prikupljanje i laka dostupnost svih potrebnih informacija o postojećim aktivnostima;
- (e) osiguravanje ažuriranog popisa osoba i entiteta koje treba upozoriti i informirati o nezgodi, o razvoju situacije i poduzetim mjerama;
- (f) prikupljanje svih potrebnih informacija o opsegu i sredstvima suzbijanja nepredviđenih situacija i širenje tih informacija zainteresiranim strankama;
- (g) usklađivanje i nadzor nad pomoći iz gornjeg dijela A, u suradnji s operatorom;
- (h) organiziranje i, ako je potrebno, usklađivanje navedenih mjera, uključujući intervencije tehničkih stručnjaka i osposobljenog osoblja uz korištenje potrebne opreme i materijala;
- (i) hitno obavješćivanje nadležnih tijela drugih stranaka na koje bi nepredviđena situacija mogla utjecati, kako bi ona mogla prema potrebi poduzeti odgovarajuće mjere;
- (j) pružanje tehničke pomoći drugim strankama, prema potrebi;
- (k) hitno obavješćivanje nadležnih međunarodnih organizacija s ciljem izbjegavanja opasnosti za plovidbu i druge interese.

DODATAK

Popis ulja*

Asfaltne otopine

Komponente za miješanje
Roofers Flux (bitumensko otapalo)
Ostaci kod primarne (direktne) destilacije sirove nafte

Ulja

Pročišćena
Sirova nafta
Smjese koje sadržavaju sirovu naftu
Dizelsko ulje
Loživo ulje, br. 4
Loživo ulje, br. 5
Loživo ulje, br. 6
Ostaci loživog ulja
Pogonsko ulje za cestovna vozila
Ulje za transformatore
Aromatična ulja (isključujući biljna ulja)
Ulja za podmazivanje i komponente za miješanje
Mineralno ulje
Motorno ulje
Penetrirajuće ulje
Ulje za vretena
Ulje za turbine

Destilati

Primarna frakcija
Flashed feed mješavine

Plinsko ulje

Krekirano

Goriva za mlazne zrakoplove

JP-1 (kerozin)
JP-3

* Ovaj popis ulja ne treba nužno smatrati sveobuhvatnim.

JP-4
JP-5 (teški kerozin)
Gorivo za plinske turbine
Kerozin
Mineralni špirit

Laka frakcija nafte

Otapalo
Petrolej
Destilacijska frakcija Heartcut

Komponente za benzinske mješavine

Alkilati - gorivo
Reformati
Polimeri - gorivo

Benzini

Casinghead (prirodni benzin)
Benzin za vozila
Benzin za zrakoplove
Primarna frakcija
Loživo ulje br. 1 (kerozin)
Loživo ulje br. 1-D
Loživo ulje br. 2
Loživo ulje br. 2-D

**PROTOCOL FOR THE PROTECTION OF THE MEDITERRANEAN SEA
AGAINST POLLUTION RESULTING FROM EXPLORATION AND
EXPLOITATION OF THE CONTINENTAL SHELF AND
THE SEABED AND ITS SUBSOIL**

PREAMBLE

The Contracting Parties to the present Protocol,

Being Parties to the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution, adopted at Barcelona on 16 February 1976,

Bearing in mind Article 7 of the said Convention,

Bearing in mind the increase in the activities concerning exploration and exploitation of the Mediterranean seabed and its subsoil,

Recognizing that the pollution which may result therefrom represents a serious danger to the environment and to human beings,

Desirous of protecting and preserving the Mediterranean Sea from pollution resulting from exploration and exploitation activities,

Taking into account the Protocols related to the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution and in particular, the Protocol concerning Cooperation in Combating Pollution of the Mediterranean Sea by Oil and Other Harmful Substances in Cases of Emergency, adopted at Barcelona on 16 February 1976, and the Protocol concerning Mediterranean Specially Protected Areas, adopted at Geneva on 3 April 1982,

Bearing in mind the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea, done at Montego Bay on 10 December 1982 and signed by many Contracting Parties,

Recognizing the differences in levels of development among the coastal States, and taking account of the economic and social imperatives of developing countries,

Have agreed as follows:

SECTION I - GENERAL PROVISIONS

Article 1 - DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol:

- (a) "Convention" means the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution, adopted at Barcelona on 16 February 1976;
- (b) "Organization" means the body referred to in Article 13 of the Convention;
- (c) "Resources" means all mineral resources, whether solid, liquid or gaseous;
- (d) "Activities concerning exploration and/or exploitation of the resources in the Protocol Area" (hereinafter referred to as "activities") means:
 - (i) Activities of scientific research concerning the resources of the seabed and its subsoil;
 - (ii) Exploration activities:
 - Seismological activities; surveys of the seabed and its subsoil; sample taking;
 - Exploration drilling;
 - (iii) Exploitation activities:
 - Establishment of an installation for the purpose of recovering resources, and activities connected therewith;
 - Development drilling;
 - Recovery, treatment and storage;
 - Transportation to shore by pipeline and loading of ships;
 - Maintenance, repair and other ancillary operations;
- (e) "Pollution" is defined as in Article 2, paragraph (a), of the Convention;
- (f) "Installation" means any fixed or floating structure, and any integral part thereof, that is engaged in activities, including, in particular:
 - (i) Fixed or mobile offshore drilling units;
 - (ii) Fixed or floating production units including dynamically positioned units;
 - (iii) Offshore storage facilities including ships used for this purpose;
 - (iv) Offshore loading terminals and transport systems for the extracted products, such as submarine pipelines;
 - (v) Apparatus attached to it and equipment for the reloading, processing, storage and disposal of substances removed from the seabed or its subsoil;
- (g) "Operator" means:
 - (i) Any natural or juridical person who is authorized by the Party exercising jurisdiction over the area where the activities are undertaken (hereinafter

referred to as the "Contracting Party") in accordance with this Protocol to carry out activities and/or who carries out such activities, or

- (ii) Any person who does not hold an authorization within the meaning of this Protocol but is *de facto* in control of such activities;
- (h) "Safety zone" means a zone established around installations in conformity with the provisions of general international law and technical requirements, with appropriate markings to ensure the safety of both navigation and the installations;
- (i) "Wastes" means substances and materials of any kind, form or description resulting from activities covered by this Protocol which are disposed of or are intended for disposal or are required to be disposed of;
- (j) "Harmful or noxious substances and materials" means substances and materials of any kind, form or description, which might cause pollution, if introduced into the Protocol Area;
- (k) "Chemical Use Plan" means a plan drawn up by the operator of any offshore installation which shows:
 - (i) The chemicals which the operator intends to use in the operations;
 - (ii) The purpose of purposes for which the operator intends to use the chemicals;
 - (iii) The maximum concentrations of the chemicals which the operator intends to use within any other substances, and maximum amounts intended to be used in any specified period;
 - (iv) The area within which the chemical may escape into the marine environment;
- (l) "Oil" means petroleum in any form including crude oil, fuel oil, oily sludge, oil refuse and refined products and, without limiting the generality of the foregoing, includes the substances listed in the Appendix to this Protocol;
- (m) "Oily mixture" means a mixture with any oil content;
- (n) "Sewage" means:
 - (i) Drainage and other wastes from any form of toilets, urinals and water-closet scuppers;
 - (ii) Drainage from medical premises (dispensary, sick bay, etc.) via wash basins, wash tubes and scuppers located in such premises;
 - (iii) Other waste waters when mixed with drainages defined above;
- (o) "Garbage" means all kinds of food, domestic and operational waste generated during the normal operation of the installation and liable to be disposed of continuously

or periodically, except those substances which are defined or listed elsewhere in this Protocol;

- (p) "Freshwater limit" means the place in water courses where, at low tides and in a period of low freshwater flow, there is an appreciable increase in salinity due to the presence of sea water.

Article 2 - GEOGRAPHICAL COVERAGE

1. The area to which this Protocol applies (referred to in this Protocol as the "Protocol Area") shall be:
 - (a) The Mediterranean Sea Area as defined in Article 1 of the Convention, including the continental shelf and the seabed and its subsoil;
 - (b) Waters, including the seabed and its subsoil, on the landward side of the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured and extending, in the case of watercourses, up to the freshwater limit.
2. Any of the Contracting Parties to this Protocol (referred to in this Protocol as "the Parties") may also include in the Protocol area wetlands or coastal areas of their territory.
3. Nothing in this Protocol, nor any act adopted on the basis of this Protocol, shall prejudice the rights of any State concerning the delimitation of the continental shelf.

Article 3 - GENERAL UNDERTAKINGS

1. The Parties shall take, individually or through bilateral or multilateral cooperation, all appropriate measures to prevent, abate, combat and control pollution in the Protocol Area resulting from activities, *inter alia* by ensuring that the best available techniques, environmentally effective and economically appropriate, are used for this purpose.
2. The Parties shall ensure that all necessary measures are taken so that activities do not cause pollution.

SECTION II - AUTHORIZATION SYSTEM

Article 4 - GENERAL PRINCIPLES

1. All activities in the Protocol Area, including erection on site of installations, shall be subject to the prior written authorization for exploration or exploitation from the competent authority. Such authority, before granting the authorization, shall be satisfied that the installation has been constructed according to international standards and practice and that the operator has the technical competence and the financial capacity to carry out the activities. Such authorization shall be granted in accordance with the appropriate procedure, as defined by the competent authority.

2. Authorization shall be refused if there are indications that the proposed activities are likely to cause significant adverse effects on the environment that could not be avoided by compliance with the conditions laid down in the authorization and referred to in Article 6, paragraph 3, of this Protocol.

3. When considering approval of the siting of an installation, the Contracting Party shall ensure that no detrimental effects will be caused to existing facilities by such siting, in particular, to pipelines and cables.

Article 5 - REQUIREMENTS FOR AUTHORIZATIONS

1. The Contracting Party shall prescribe that any application for authorization or for the renewal of an authorization is subject to the submission of the project by the candidate operator to the competent authority and that any such application must include, in particular, the following:

- (a) A survey concerning the effects of the proposed activities on the environment; the competent authority may, in the light of the nature, scope, duration and technical methods employed in the activities and of the characteristics of the area, require that an environmental impact assessment be prepared in accordance with Annex IV to this Protocol;
- (b) The precise definition of the geographical areas where the activity is envisaged, including safety zones;
- (c) Particulars of the professional and technical qualifications of the candidate operator and personnel on the installation, as well as of the composition of the crew;
- (d) The safety measures as specified in Article 15;
- (e) The operator's contingency plan as specified in Article 16;
- (f) The monitoring procedures as specified in Article 19;
- (g) The plans for removal of installations as specified in Article 20;
- (h) Precautions for specially protected areas as specified in Article 21;
- (i) The insurance or other financial security to cover liability as prescribed in Article 27, paragraph 2 (b).

2. The competent authority may decide, for scientific research and exploration activities, to limit the scope of the requirements laid down in paragraph 1 of this Article, in the light of the nature, scope, duration and technical methods employed in the activities and of the characteristics of the area.

Article 6 - GRANTING OF AUTHORIZATIONS

1. The authorizations referred to in Article 4 shall be granted only after examination by the competent authority of the requirements listed in Article 5 and Annex IV.
2. Each authorization shall specify the activities and the period of validity of the authorization, establish the geographical limits of the area subject to the authorization and specify the technical requirements and the authorized installations. The necessary safety zones shall be established at a later appropriate stage.
3. The authorization may impose conditions regarding measures, techniques or methods designed to reduce to the minimum risks of and damage due to pollution resulting from the activities.
4. The Parties shall notify the Organization as soon as possible of authorizations granted or renewed. The organization shall keep a register of all the authorized installations in the Protocol Area.

Article 7 - SANCTIONS

Each Party shall prescribe sanctions to be imposed for breach of obligations arising out of this Protocol, or for non-observance of the national laws or regulations implementing this Protocol, or for non-fulfillment of the specific conditions attached to the authorization.

SECTION III- WASTES AND HARMFUL OR NOXIOUS SUBSTANCES AND MATERIALS

Article 8 - GENERAL OBLIGATION

Without prejudice to other standards or obligations referred to in this Section, the Parties shall impose a general obligation upon operators to use the best available, environmentally effective and economically appropriate techniques and to observe internationally accepted standards regarding wastes, as well as the use, storage and discharge of harmful or noxious substances and materials, with a view to minimizing the risk of pollution.

Article 9 - HARMFUL OR NOXIOUS SUBSTANCES AND MATERIALS

1. The use and storage of chemicals for the activities shall be approved by the competent authority, on basis of the Chemical Use Plan.
2. The Contracting party may regulate, limit or prohibit the use of chemicals for the activities in accordance with guidelines to be adopted by the Contracting Parties.
3. For the purpose of protecting the environment, the Parties shall ensure that each substance and material used for activities is accompanied by a compound description provided by the entity producing such substance or material.

4. The disposal into the Protocol Area of harmful or noxious substances and materials resulting from the activities covered by this Protocol and listed in Annex I to this Protocol is prohibited.

5. The disposal into the Protocol Area of harmful or noxious substances and materials resulting from the activities covered by this Protocol and listed in Annex II to this Protocol requires, in each case, a prior special permit from the competent authority.

6. The disposal into the Protocol Area of all other harmful or no noxious substances and materials resulting from the activities covered by this Protocol and which might cause pollution requires a prior general permit from the competent authority.

7. The permits referred to in paragraph 5 and 6 above shall be issued only after careful consideration of all the factors set forth in Annex III to this Protocol.

Article 10 - OIL AND OILY MIXTURES AND DRILLING FLUIDS AND CUTTINGS

1. The Parties shall formulate and adopt common standards for the disposal of oil and oily mixtures from installations into the Protocol Area:

- (a) Such common standards shall be formulated in accordance with the provisions of Annex V, A;
- (b) Such common standards shall not be less restrictive than the following, in particular:
 - (i) For machinery space drainage, a maximum oil content of 15 mg per litre whilst undiluted;
 - (ii) For production water, a maximum oil content of 40 mg per litre as an average in any calendar month; the content shall not at any time exceed 100 mg per litre;
- (c) The Parties shall determine by common agreement which method will be used to analyze the oil content.

2. The Parties shall formulate and adopt common standards for the use and disposal of drilling fluids and drill cuttings into the Protocol Area. Such common standards shall be formulated in accordance with the provisions of Annex V, B.

3. Each Party shall take appropriate measures to enforce the common standards adopted pursuant to this Article or to enforce more restrictive standards that it may have adopted.

Article 11 - SEWAGE

1. The Contracting Party shall prohibit the discharge of sewage from installations permanently manned by 10 or more persons into the Protocol Area except in cases where:

- (a) The installation is discharging sewage after treatment as approved by the competent authority at a distance of at least four nautical miles from the nearest land or fixed fisheries installation, leaving the Contracting Party to decide on a case by case basis; or
- (b) The sewage is not treated, but the discharge is carried out in accordance with international rules and standards; or
- (c) The sewage has passed through an approved sewage treatment plant certified by the competent authority.

2. The Contracting Party shall impose stricter provisions, as appropriate, where deemed necessary, *inter alia* because of the regime of the currents in the area or proximity to any area referred to in Article 21.

3. The exceptions referred to in paragraph 1 shall not apply if the discharge produces visible floating solids or produces colouration, discolouration or opacity of the surrounding water.

4. If the sewage is mixed with wastes and harmful or noxious substances and material having different disposal requirements, the more stringent requirements shall apply.

Article 12 - GARBAGE

1. The Contracting Party shall prohibit the disposal into the Protocol Area of the following products and materials:

- (a) All plastics, including but not limited to synthetic ropes, synthetic fishing nets and plastic garbage bags;
- (b) All other non-biodegradable garbage, including paper products, rags, glass, metal, bottles, crockery, dunnage, lining and packing materials.

2. Disposal into the Protocol Area of food wastes shall take place as far away as possible from land, in accordance with international rules and standards.

3. If garbage is mixed with other discharges having different disposal or discharge requirements, the more stringent requirements shall apply.

Article 13 - RECEPTION FACILITIES, INSTRUCTIONS AND SANCTIONS

The Parties shall ensure that:

- (a) Operators dispose satisfactorily of all wastes and harmful or noxious substances and materials in designated onshore reception facilities, except as otherwise authorized by the Protocol;
- (b) Instructions are given to all personnel concerning proper means of disposal,
- (c) Sanctions are imposed in respect of illegal disposals.

Article 14 - EXCEPTIONS

1. The provisions of this Section shall not apply in case of:

(a) *Force majeure* and in particular for disposals:

- to save human life,
- to ensure the safety of installations,
- in case of damage to the installation or its equipment,

on condition that all reasonable precautions have been taken after the damage is discovered or after the disposal has been performed to reduce the negative effects.

(b) The discharge into the sea of substances containing oil or harmful or noxious substances or materials which, subject to the prior approval of the competent authority, are being used for the purpose of combating specific pollution incidents in order to minimize the damage due to the pollution.

2. However, the provisions of this Section shall apply in any case where the operator acted with the intent to cause damage or recklessly and with knowledge that damage will probably result.

3. Disposals carried out in the circumstances referred to in paragraph 1 of this Article shall be reported immediately to the Organization and, either through the Organization or directly, to any Party or Parties likely to be affected, together with full details of the circumstances and of the nature and quantities of wastes or harmful or noxious substances or materials discharged.

SECTION IV- SAFEGUARDS

Article 15 - SAFETY MEASURES

1. The Contracting Party within whose jurisdiction activities are envisaged or are being carried out shall ensure that safety measures are taken with regard to the design, construction, placement, equipment, marking, operation and maintenance of installations.

2. The Contracting Party shall ensure that at all times the operator has on the installations adequate equipment and devices, maintained in good working order, for protecting human

life, preventing and combating accidental pollution and facilitating prompt response to an emergency, in accordance with the best available environmentally effective and economically appropriate techniques and the provisions of the operator's contingency plan referred to in Article 16.

3. The competent authority shall require a certificate of safety and fitness for the purpose (hereinafter referred to as "certificate") issued by a recognized body to be submitted in respect of production platforms, mobile offshore drilling units, offshore storage facilities, offshore loading systems and pipelines and in respect of such other installations as may be specified by the Contracting Party.

4. The Parties shall ensure through inspection that the activities are conducted by the operators in accordance with this Article.

Article 16 - CONTINGENCY PLANNING

1. In cases of emergency the Contracting Parties shall implement *mutatis mutandis* the provisions of the Protocol concerning Cooperation in Combating Pollution of the Mediterranean Sea by Oil and Other Harmful Substances in Cases of Emergency.

2. Each Party shall require operators in charge of installations under its jurisdiction to have a contingency plan to combat accidental pollution, coordinated with the contingency plan of the Contracting Party established in accordance with the Protocol concerning Cooperation in Combating Pollution of the Mediterranean Sea by Oil and Other Harmful Substances in Cases of Emergency and approved in conformity with the procedures established by the competent authorities.

3. Each Contracting Party shall establish coordination for the development and implementation of contingency plans. Such plans shall be established in accordance with guidelines adopted by the competent international organization. They shall, in particular, be in accordance with the provisions of Annex VII to this Protocol.

Article 17 - NOTIFICATION

Each Party shall require operators in charge of installations under its jurisdiction to report without delay to the competent authority:

- (a) Any event on their installation causing or likely to cause pollution in the Protocol Area;
- (b) Any observed event at sea causing or likely to cause pollution in the Protocol Area.

Article 18 - MUTUAL ASSISTANCE IN CASES OF EMERGENCY

In cases of emergency, a Party requiring assistance in order to prevent, abate or combat pollution resulting from activities may request help from the other Parties, either directly or through the Regional Marine Pollution Emergency Response centre for the

Mediterranean Sea (REMPEC), which shall do their utmost to provide the assistance requested.

For this purpose, a Party which is also a Party to the Protocol concerning Cooperation in Combating Pollution of the Mediterranean Sea by Oil and Other Harmful Substances in Cases of Emergency shall apply the pertinent provisions of the said Protocol.

Article 19 - MONITORING

1. The operator shall be required to measure, or to have measured by a qualified entity, expert in the matter, the effects of the activities on the environment in the light of the nature, scope, duration and technical methods employed in the activities and of the characteristics of the area and to report on them periodically or upon request by the competent authority for the purpose of an evaluation by such competent authority according to a procedure established by the competent authority in its authorization system.

2. The competent authority shall establish, where appropriate, a national monitoring system in order to be in a position to monitor regularly the installations and the impact of the activities on the environment, so as to ensure that the conditions attached to the grant of the authorization are being fulfilled.

Article 20 - REMOVAL OF INSTALLATIONS

1. The operator shall be required by the competent authority to remove any installation which is abandoned or disused, in order to ensure safety of navigation, taking into account the guidelines and standards adopted by the competent international organization. Such removal shall also have due regard to other legitimate uses of the sea, in particular fishing, the protection of the marine environment and the rights and duties of other Contracting Parties. Prior to such removal, the operator under its responsibility shall take all necessary measures to prevent spillage or leakage from the site of the activities.

2. The competent authority shall require the operator to remove abandoned or disused pipelines in accordance with paragraph 1 of this Article or to clean them inside and abandon them or to clean them inside and bury them so that they neither cause pollution, endanger navigation, hinder fishing, threaten the marine environment, nor interfere with other legitimate uses of the sea or with the rights and duties of other Contracting Parties. The competent authority shall ensure that appropriate publicity is given to the depth, position and dimensions of any buried pipeline and that such information is indicated on charts and notified to the Organization and other competent international organizations and the Parties.

3. The provisions of this Article apply also to installations disused or abandoned by any operator whose authorization may have been withdrawn or suspended in compliance with Article 7.

4. The competent authority may indicate eventual modifications to be made to the level of activities and to the measures for the protection of the marine environment which had initially been provided for.

5. The competent authority may regulate the cession or transfer of authorized activities to other persons.

6. Where the operator fails to comply with the provisions of this Article, the competent authority shall undertake, at the operator's expense, such action or actions as may be necessary to remedy the operator's failure to act.

Article 21 - SPECIALLY PROTECTED AREAS

For the protection of the areas defined in the Protocol concerning Mediterranean Specially Protected Areas and any other area established by a Party and in furtherance of the goals stated therein, the Parties shall take special measures in conformity with international law, either individually or through multilateral or bilateral cooperation, to prevent, abate, combat and control pollution arising from activities in these areas.

In addition to the measures referred to in the Protocol concerning Mediterranean Specially Protected Areas for the granting of authorization, such measures may include, *inter alia*:

- (a) Special restrictions or conditions when granting authorizations for such areas:
 - (i) The preparation and evaluation of environmental impact assessments;
 - (ii) The elaboration of special provisions in such areas concerning monitoring, removal of installations and prohibition of any discharge.
- (b) Intensified exchange of information among operators, the competent authorities, Parties and the Organization regarding matters which may affect such areas.

SECTION V - COOPERATION

Article 22 - STUDIES AND RESEARCH PROGRAMMES

In conformity with Article 11 of the Convention, the Parties shall, where appropriate, cooperate in promoting studies and undertaking programmes of scientific and technological research for the purpose of developing new methods of:

- (a) Carrying out activities in a way that minimizes the risk of pollution;
- (b) Preventing, abating, combating, and controlling pollution, especially in cases of emergency.

Article 23 - INTERNATIONAL RULES, STANDARDS AND RECOMMENDED PRACTICES AND PROCEDURES

1. The Parties shall cooperate, either directly or through the Organization or other competent international organizations, in order to:

- (a) Establish appropriate scientific criteria for the formulation and elaboration of international rules, standards and recommended practices and procedures for achieving the aims of this Protocol;
- (b) Formulate and elaborate such international rules, standards and recommended practices and procedures;
- (c) Formulate and adopt guidelines in accordance with international practices and procedures to ensure observance of the provisions of Annex VI.

2. The Parties shall, as soon as possible, endeavour to harmonize their laws and regulations with the international rules, standards and recommended practices and procedures referred to in paragraph 1 of this Article.

3. The Parties shall endeavour, as far as possible, to exchange information relevant to their domestic policies, laws and regulations and the harmonization referred to in paragraph 2 of this Article.

Article 24 - SCIENTIFIC AND TECHNICAL ASSISTANCE TO DEVELOPING COUNTRIES

1. The Parties shall, directly or with the assistance of competent regional or other international organizations, cooperate with a view to formulating and, as far as possible, implementing programmes of assistance to developing countries, particularly in the fields of science, law, education and technology, in order to prevent, abate, combat and control pollution due to activities in the Protocol Area.

2. Technical assistance shall include, in particular, the training of scientific, legal and technical personnel, as well as the acquisition, utilization and production by those countries of appropriate equipment on advantageous terms to be agreed upon among the Parties concerned.

Article 25 - MUTUAL INFORMATION

The Parties shall inform one another directly or through the Organization of measures taken, of results achieved and, if the case arises, or difficulties encountered in the application of this Protocol. Procedures for the collection and submission of such information shall be determined at the meetings of the Parties.

Article 26 - TRANSBOUNDARY POLLUTION

1. Each Party shall take all measures necessary to ensure that activities under its jurisdiction are so conducted as not to cause pollution beyond the limits of its jurisdiction.

2. A Party within whose jurisdiction activities are being envisaged or carried out shall take into account any adverse environmental effects, without discrimination as to whether such effects are likely to occur within the limits of its jurisdiction or beyond such limits.

3. If a Party becomes aware of cases in which the marine environment is in imminent danger of being damaged, or has been damaged, by pollution, it shall immediately notify other Parties which in its opinion are likely to be affected by such damage, as well as the Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea (REMPEC), and provide them with timely information that would enable them, where necessary, to take appropriate measures. REMPEC shall distribute the information immediately to all relevant Parties.

4. The Parties shall endeavour, in accordance with their legal systems and, where appropriate, on the basis of an agreement, to grant equal access to and treatment in administrative proceedings to persons in other States who may be affected by pollution or other adverse effects resulting from proposed or existing operations.

5. Where pollution originates in the territory of a State which is not a Contracting Party to this Protocol, any Contracting Party affected shall endeavour to cooperate with the said State so as to make possible the application of the Protocol.

Article 27 - LIABILITY AND COMPENSATION

1. The Parties undertake to cooperate as soon as possible in formulating and adopting appropriate rules and procedures for the determination of liability and compensation for damage resulting from the activities dealt with in this Protocol, in conformity with Article 12 of the Convention.

2. Pending development of such procedures, each Party:

- (a) Shall take all measures necessary to ensure that liability for damage caused by activities is imposed on operators, and they shall be required to pay prompt and adequate compensation;
- (b) Shall take all measures necessary to ensure that operators shall have and maintain insurance cover or other financial security of such type and under such terms as the Contracting Party shall specify in order to ensure compensation for damages caused by the activities covered by this Protocol.

SECTION VI- FINAL PROVISIONS

Article 28 - APPOINTMENT OF COMPETENT AUTHORITIES

Each Contracting Party shall appoint one or more competent authorities to:

- (a) Grant, renew and register the authorizations provided for in Section II of this Protocol;

- (b) Issue and register the special and general permits referred to in Article 9 of this Protocol;
- (c) Issue the permits referred to in Annex V to this Protocol;
- (d) Approve the treatment system and certify the sewage treatment plant referred to in Article 11, paragraph 1, of this Protocol;
- (e) Give the prior approval for exceptional discharges referred to in Article 14, paragraph 1 (b), of this Protocol;
- (f) Carry out the duties regarding safety measures referred to in Article 15, paragraphs 3 and 4, of this Protocol;
- (g) Perform the functions relating to contingency planning described in Article 16 and Annex VII to this Protocol;
- (h) Establish monitoring procedures as provided in Article 19 of this Protocol;
- (i) Supervise the removal operations of the installations as provided in Article 20 of this Protocol.

Article 29 - TRANSITIONAL MEASURES

Each Party shall elaborate procedures and regulations regarding activities, whether authorized or not, initiated before the entry into force of this Protocol, to ensure their conformity, as far as practicable, with the provisions of this Protocol.

Article 30 - MEETINGS

1. Ordinary meetings of the Parties shall take place in conjunction with ordinary meetings of the Contracting Parties to the Convention held pursuant to Article 14 of the Convention. The Parties may also hold extraordinary meetings in accordance with Article 14 of the Convention.

2. The functions of the meetings of the Parties to this Protocol shall be, *inter alia*:

- (a) To keep under review the implementation of this Protocol and to consider the efficacy of the measures adopted and the advisability of any other measures, in particular in the form of annexes and appendices;
- (b) To revise and amend any annex or appendix to this Protocol;
- (c) To consider the information concerning authorizations granted or renewed in accordance with Section II of this Protocol;
- (d) To consider the information concerning the permits issued and approvals given in accordance with Section III of this Protocol;

- (e) To adopt the guidelines referred to in Article 9, paragraph 2, and Article 23, paragraph 1(c), of this Protocol;
- (f) To consider the records of the contingency plans and means of intervention in emergencies adopted in accordance with Article 16 of this Protocol;
- (g) To establish criteria and formulate international rules, standards and recommended practices and procedures in accordance with Article 23, paragraph 1, of this Protocol, in whatever form the Parties may agree;
- (h) To facilitate the implementation of the policies and the achievement of the objectives referred to in Section V, in particular the harmonization of national and European Community legislation in accordance with Article 23, paragraph 2, of this Protocol;
- (i) To review progress made in the implementation of Article 27 of this Protocol;
- (j) To discharge such other functions as may be appropriate for the application of this Protocol.

Article 31 - RELATIONS WITH THE CONVENTION

1. The provisions of the Convention relating to any Protocol shall apply with respect to this Protocol.
2. The rules of procedure and the financial rules adopted pursuant to Article 18 of the Convention shall apply with respect to this Protocol, unless the Parties to this Protocol agree otherwise.

Article 32 - FINAL CLAUSE

1. This Protocol shall be open for signature at Madrid from 14 October 1994 to 14 October 1995, by any State Party to the Convention invited to the Conference of Plenipotentiaries of the Coastal States of the Mediterranean Region on the Protocol for the Protection of the Mediterranean Sea against Pollution resulting from Exploration and Exploitation of the Seabed and its Subsoil, held at Madrid on 13 and 14 October 1994. It shall also be open until the same dates for signature by the European Community and by any similar regional economic grouping of which at least one member is a coastal State of the Protocol Area and which exercises competence in fields covered by this Protocol in conformity with Article 24 of the Convention.
2. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Government of Spain, which will assume the functions of Depositary.

3. As from 15 October 1995, this Protocol shall be open for accession by the States referred to in paragraph 1 above, by the European Community and by any grouping referred to in that paragraph.

4. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit of at least six instruments of ratification, acceptance or approval of, or accession to, the Protocol by the Parties referred to in paragraph 1 of this Article.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized, have signed this Protocol.

DONE AT MADRID this fourteenth day of October one thousand nine hundred and ninety four in a single copy in the Arabic, English, French and Spanish languages, the four texts being equally authoritative. The original texts will be deposited with the Government of Spain.

ANNEX I

HARMFUL OR NOXIOUS SUBSTANCES AND MATERIALS THE DISPOSAL OF WHICH IN THE PROTOCOL AREA IS PROHIBITED

A. The following substances and materials and compounds thereof are listed for the purposes of Article 9, paragraph 4, of the Protocol. They have been selected mainly on the basis of their toxicity, persistence and bioaccumulation:

1. Mercury and mercury compounds
2. Cadmium and cadmium compounds
3. Organotin compounds and substances which may form such compounds in the marine environment¹
4. Organophosphorus compounds and substances which may form such compounds in the marine environment¹
5. Organohalogen compounds and substances which may form such compounds in the marine environment¹
6. Crude oil, fuel oil, oily sludge, used lubricating oils and refined products
7. Persistent synthetic materials which may float, sink or remain in suspension and which may interfere with any legitimate use of the sea
8. Substances having proven carcinogenic, teratogenic or mutagenic properties in or through the marine environment
9. Radioactive substances, including their wastes, if their discharges do not comply with the principles of radiation protection as defined by the competent international organizations, taking into account the protection of the marine environment

B. The present Annex does not apply to discharges which contain substances listed in section A that are below the limits defined jointly by the Parties and, in relation to oil, below the limits defined in Article 10 of this Protocol.

¹ With the exception of those which are biologically harmless or which are rapidly converted into biologically harmless substances

ANNEX II

HARMFUL OR NOXIOUS SUBSTANCES AND MATERIALS THE DISPOSAL OF WHICH IN THE PROTOCOL AREA IS SUBJECT TO A SPECIAL PERMIT

A. The following substances and materials and compounds thereof have been selected for the purpose of Article 9, paragraph 5, of the Protocol.

1. Arsenic
2. Lead
3. Copper
4. Zinc
5. Beryllium
6. Nickel
7. Vanadium
8. Chromium
9. Biocides and their derivatives not covered in Annex I
10. Selenium
11. Antimony
12. Molybdenum
13. Titanium
14. Tin
15. Barium (other than barium sulphate)
16. Boron
17. Uranium
18. Cobalt
19. Thallium
20. Tellurium
21. Silver
22. Cyanides

B. The control and strict limitation of the discharge of substances referred to in section A must be implemented in accordance with Annex III.

ANNEX III

FACTORS TO BE CONSIDERED FOR THE ISSUE OF THE PERMITS

For the purpose of the issue of a permit required under Article 9, paragraph 7, particular account will be taken, as the case may be, of the following factors:

A. Characteristics and composition of the waste

1. Type and size of waste source (e.g. industrial process);
2. Type of waste (origin, average composition);
3. Form of waste (solid, liquid, sludge, slurry, gaseous);
4. Total amount (volume discharged, e.g. per year);
5. Discharge pattern (continuous, intermittent, seasonally variable, etc.);
6. Concentrations with respect to major constituents, substances listed in Annex I, substances listed in Annex II, and other substances as appropriate;
7. Physical, chemical and biochemical properties of the waste.

B. Characteristics of waste constituents with respect to their harmfulness

1. Persistence (physical, chemical, biological) in the marine environment;
2. Toxicity and other harmful effects;
3. Accumulation in biological materials or sediments;
4. Biochemical transformation producing harmful compounds;
5. Adverse effects on the oxygen content and balance;
6. Susceptibility to physical, chemical and biochemical changes and interaction in the aquatic environment with other sea-water constituents which may produce harmful biological or other effects on any of the uses listed in Section E below.

C. Characteristics of discharge site and receiving marine environment

1. Hydrographic, meteorological, geological and topographical characteristics of the area;

2. Location and type of the discharge (outfall, canal, outlet, etc.) and its relation to other areas (such as amenity areas, spawning, nursery and fishing areas, shellfish grounds) and other discharges;
3. Initial dilution achieved at the point of discharge into the receiving marine environment;
4. Dispersion characteristics such as effects of currents, tides and wind on horizontal transport and vertical mixing;
5. Receiving water characteristics with respect to physical, chemical, biological and ecological conditions in the discharge area;
6. Capacity of the receiving marine environment to receive waste discharges without undesirable effects.

D. Availability of waste technologies

The methods of waste reduction and discharge for industrial effluents as well as domestic sewage should be selected taking into account the availability and feasibility of:

- (a) Alternative treatment processes;
- (b) Reuse or elimination methods;
- (c) On-land disposal alternatives;
- (d) Appropriate low-waste technologies.

E. Potential impairment of marine ecosystem and sea-water uses

1. Effects on human life through pollution impact on:
 - (a) Edible marine organisms;
 - (b) Bathing waters;
 - (c) Aesthetics.
2. Effects on marine ecosystems, in particular living resources, endangered species and critical habitats.
3. Effects on other legitimate uses of the sea in conformity with international law.

ANNEX IV

ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT

1. Each Party shall require that the environmental impact assessment contains at least the following:
 - (a) A description of the geographical boundaries of the area within which the activities are to be carried out, including safety zones where applicable;
 - (b) A description of the initial state of the environment of the area;
 - (c) An indication of the nature, aims, scope and duration of the proposed activities;
 - (d) A description of the methods, installations and other means to be used, possible alternatives to such methods and means;
 - (e) A description of the foreseeable direct or indirect short and long-term effects of the proposed activities on the environment, including fauna, flora and the ecological balance;
 - (f) A statement setting out the measures proposed for reducing to the minimum the risk of damage to the environment as result of carrying out the proposed activities, including possible alternatives to such measures;
 - (g) An indication of the measures to be taken for the protection of the environment from pollution and other adverse effects during and after the proposed activities;
 - (h) A reference to the methodology used for the environmental impact assessment;
 - (i) An indication of whether the environment of any other State is likely to be affected by the proposed activities.
2. Each Party shall promulgate standards taking into account the international rules, standards and recommended practices and procedures, adopted in accordance with Article 23 of the Protocol, by which environmental impact assessments are to be evaluated.

ANNEX V

OIL AND OILY MIXTURES AND DRILLING FLUIDS AND CUTTINGS

The following provisions shall be prescribed by the Parties in accordance with Article 10:

A. Oil and Oily Mixtures

1. Spills of high oil content in processing drainage and platform drainage shall be contained, diverted and then treated as part of the product, but the remainder shall be treated to an acceptable level before discharge, in accordance with good oilfield practice;
2. Oily waste and sludges from separation processes shall be transported to shore;
3. All the necessary precautions shall be taken to minimize losses of oil into the sea from oil collected or flared from well testing;
4. All the necessary precautions shall be taken to ensure that any gas resulting from oil activities should be flared or used in an appropriate manner.

B. Drilling Fluids and Drill Cuttings

1. Water-based drilling fluids and drill cuttings shall be subject to the following requirements:
 - (a) The use and disposal of such drilling fluids shall be subject to the Chemical Use Plan and the provisions of Article 9 of this Protocol;
 - (b) The disposal of the drill cuttings shall either be made on land or into the sea in an appropriate site or area as specified by the competent authority.
2. Oil-based drilling fluids and drill cuttings are subject to the following requirements:
 - (a) Such fluids shall only be used if they are of a sufficiently low toxicity and only after the operator has been issued a permit by the competent authority when it has verified such low toxicity;
 - (b) The disposal into the sea of such drilling fluids is prohibited;
 - (c) The disposal of the drill cuttings into the sea is only permitted on condition that efficient solids control equipment is installed and properly operated, that the discharge point is well below the surface of the water, and that the oil content is less than 100 grams of oil per kilogram dry cuttings;

- (d) The disposal of such drill cuttings in specially protected areas is prohibited;
- (e) In case of production and development drilling, a programme of seabed sampling and analysis relating to the zone of contamination must be undertaken.

3. Diesel-based drilling fluids:

The use of diesel-based drilling fluids is prohibited. Diesel oil may exceptionally be added to drilling fluids in such circumstances as the Party may specify.

ANNEX VI

SAFETY MEASURES

The following provisions shall be prescribed by the Parties in accordance with Article 15;

- (a) That the installation must be safe and fit for the purpose for which it is to be used, in particular, that it must be designed and constructed so as to withstand, together with its maximum load, any natural condition, including, more specifically, maximum wind and wave conditions as established by historical weather patterns, earthquake possibilities, seabed conditions and stability, and water depth;
- (b) That all phases of the activities, including storage and transport of recovered resources, must be properly prepared, that the whole activity must be open to control for safety reasons and must be conducted in the safest possible way, and that the operator must apply a monitoring system for all activities;
- (c) That the most advanced safety systems must be used and periodically tested in order to minimize the dangers of leakages, spillages, accidental discharges, fire, explosions, blow-outs or any other threat to human safety or the environment, that a trained specialized crew to operate and maintain these systems must be present and that this crew must undertake periodic exercises. In the case of authorized not permanently manned installations, the permanent availability of a specialized crew shall be ensured;
- (d) That the installation and, where necessary, the established safety zone, must be marked in accordance with international recommendations so as to give adequate warning of its presence and sufficient details for its identification;
- (e) That in accordance with international maritime practice, the installations must be indicated on charts and notified to those concerned;
- (f) That, in order to secure observance of the foregoing provisions, the person and/or persons having the responsibility for the installation and/or the activities, including the person responsible for the blow-out preventer, must have the qualifications required by the competent authority, and that sufficient qualified staff must be permanently available. Such qualifications shall include, in particular, training, on a continuing basis, in safety and environmental matters.

ANNEX VII

CONTINGENCY PLAN

A. The operator's contingency plan

1. Operators are obliged to ensure:
 - (a) That the most appropriate alarm system and communication system are available at the installation and they are in good working order;
 - (b) That the alarm is immediately raised on the occurrence an emergency and that any emergency is immediately communicated to the competent authority;
 - (c) That in coordination with the competent authority, transmission of the alarm and appropriate assistance and coordination of assistance can be organized and supervised without delay;
 - (d) That immediate information about the nature and extent of the emergency is given to the crew on the installation and to the competent authority;
 - (e) That the competent authority is constantly informed about the progress of combating the emergency;
 - (f) That at all times sufficient and most appropriate materials and equipment, including stand-by boats and aircraft, are available to put into effect the emergency plan;
 - (g) That the most appropriate methods and techniques are known to the specialized crew referred to in Annex VI, paragraph (c), in order to combat leakages, spillages, accidental discharges, fire, explosions, blow-outs and any other threat to human life or the environment;
 - (h) That the most appropriate methods and techniques are known to the specialized crew responsible for reducing and preventing long-term adverse effects on the environment;
 - (i) That the crew is thoroughly familiar with the operator's contingency plan, that periodic emergency exercises are held so that the crew has a thorough working knowledge of the equipment and procedures and that each individual knows exactly his role within the plan.
2. The operator shall cooperate, on an institutional basis, with other operators or entities capable of rendering necessary assistance, so as to ensure that, in cases where the magnitude or nature of an emergency creates a risk for which assistance is or might be required, such assistance can be rendered.

B. National coordination and direction

The competent authority for emergencies of a Contracting Party shall ensure:

- (a) The coordination of the national contingency plan and/or procedures and the operator's contingency plan and control of the conduct of actions, especially in case of significant adverse effects of the emergency;
- (b) Direction to the operator to take any action it may specify in the course of preventing, abating or combating pollution or in the preparation of further action for that purpose, including placing an order for a relief drilling rig, or to prevent the operator from taking any specified action;
- (c) The coordination of actions in the course of preventing, abating or combating pollution or in preparation for further action for that purpose within the national jurisdiction with such actions undertaken within the jurisdiction of other States or by international organizations;
- (d) Collection and ready availability of all necessary information concerning the existing activities;
- (e) The provision of an up-to-date list of the persons and entities to be alerted and informed about an emergency, its development and the measures taken;
- (f) The collection of all necessary information concerning the extent and means of combating contingencies, and the dissemination of this information to interested Parties;
- (g) The coordination and supervision of the assistance referred to in Part A above, in cooperation with the operator;
- (h) The organization and if necessary, the coordination of specified actions, including intervention by technical experts and trained personnel with the necessary equipment and materials;
- (i) Immediate communication to the competent authorities of other Parties which might be affected by a contingency to enable them to take appropriate measures where necessary;
- (j) The provision of technical assistance to other Parties, if necessary;
- (k) Immediate communication to the competent international organizations with a view to avoiding danger to shipping and other interests.

APPENDIX

List of Oils*

Asphalt solutions

Blending Stocks
Roofers Flux
Straight Run Residue

Oils

Clarified
Crude Oil
Mixtures containing crude oil
Diesel Oil
Fuel Oil No. 4
Fuel Oil No. 5
Fuel Oil No. 6
Residual Fuel Oil
Road Oil
Transformer Oil
Aromatic Oil (excluding vegetable oil)
Lubricating Oils and Blending Stocks
Mineral Oil
Motor Oil
Penetrating Oil
Spindle Oil
Turbine Oil

Distillates

Straight Run
Flashed Feed Stocks

Gas Oil

Cracked

Jet Fuels

JP-1 (Kerosene)

* The list of oils should not necessarily be considered as exhaustive.

JP-3
JP-4
JP-5 (Kerosene, Heavy)
Turbo Fuel
Kerosene
Mineral Spirit

Naphtha

Solvent
Petroleum
Heartcut Distillate Oil

Gasoline Blending Stocks

Alkylates - fuel
Reformats
Polymer - fuel

Gasolines

Casinghead (natural)
Automotive
Aviation
Straight Run
Fuel Oil No. 1 (Kerosene)
Fuel Oil No. 1-D
Fuel Oil No. 2
Fuel Oil No. 2-D

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove gospodarstva, energetike, zaštite okoliša i prirode, te mora.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Protokol iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja, u skladu s odredbama članka 140. Ustava Republike Hrvatske i članka 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana njegovim odredbama, na temelju čega će ovaj pristanak biti iskazan i na međunarodnoj razini.

U članku 2. Konačnog prijedloga zakona sadržan je tekst Protokola u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

U članku 3. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da je provedba Zakona u djelokrugu središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove gospodarstva, energetike, zaštite okoliša i prirode, te mora.

Člankom 4. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da na dan stupanja na snagu Zakona Protokol nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku te da će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Člankom 5. Konačnog prijedloga zakona uređeno je stupanje na snagu Zakona.